Közéleti lap

Közterek

Sikereink

Ára: 28 Ft

I. évfolyam 5. szám 1998. november

Közmeghallgatás

November 25-én, szerdán, délután 4 órakor kezdődik a Városháza Dísztermében a közmeghallgatás. Az újonnan megválasztott polgármester, dr. Szécsi Gábor, kifejezetten fontosnak tartja a város polgáraival való személyes kapcsolattartást, amelynek egyik módja a közmeghallgatás. Ezt nyilatkozta:

"Több lakossági fórumot szeretnék, gyakoribb és hatékonyabb közmeghallgatást, sajtón és elektromos médiumokon keresztüli rendszeres tájékoztatást, hogy minél szélesebb körben érezzék a város felelős részének magukat az emberek."

A lehetőség tehát adott. A város polgárain is múlik, hogyan élnek ezzel a lehetőséggel. Akinek tehát a köz ügyeivel kapcsolatos mondanivalója van, a közmeghallgatáson elmondhatja. A sokat emlegetett civil kurázsi, a nyílt véleménykimondás használ a közéletnek. A fogadókészség kinyilvánítatott. Most a város polgárain a sor.

Régi torony, új órával

Kecskemét főterének szépségét könnyű méltatni. Városépítő elődeink, amikor a felekezetek templomait így építették fel, talán nem is gondolták, hogy a ma emberének azt hirdetik: egy az Isten, bármilyen hit szerint, bármi nyelven is imádják is.

Szeretjük a templomokat, a tornyokat, s ajándékként éljük meg, hogy immár a református templom tornyán is elfoglalta rég megjelölt helyét az óra. Mert való igaz, hogy karórát pár száz forintért vehet az ember. Felállítottak itt-ott időmérő eszközöket a városban. De szívbéli öröm feltekinteni a magasba, megnézni mit mutat a Hanga-mester toronyórája. Annyi "pálcika, kisszék" után (a digitális óra kijelzőjén) jó látni a méltóságteljes római számokat. Gyermekeink hovatovább csak innen ismerhetik meg azokat.

Érezni a történelmet, egy pillanatra belegondolni a reformáció üzenetébe.

Az ember lohol a dolgai után.

Ha a főtéren a magasba néz, tornyokat lát. Órák mutatói figyelmeztetik az idő múlására.

Sok még a tennivalónk.

Magunkért, városunkért.

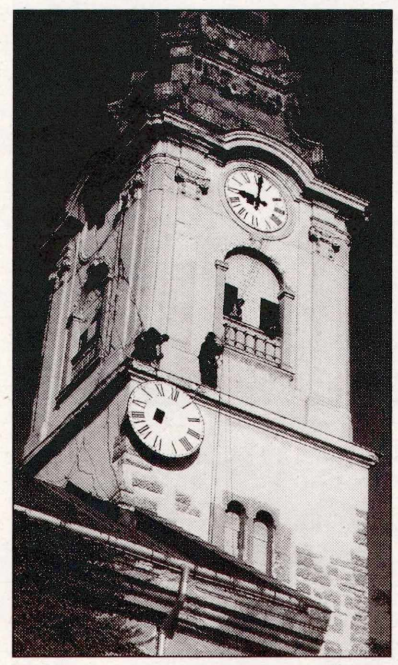

Idén is jöjjön a Mikulás!

Közeleg december 6. Szent Miklós ünnepe, amelynek előestjén, régi hagyomány szerint, megajándékozzuk gyermekeinket. És a gyerekek nagy örömmel fogadják a meglepetést, hovatovább már úgy gondolják, hogy ez valami kötelező ajándékozás, ami jár, annak okán, hogy ők gyerekek.

Pedig a szentéletű Miklós püspök legendája valami másról szól!

Amikor a szegénysorsú leánykák hozományát jelentő pénzes-zacskót titokban odacsempészte a püspök az ablakba, ezzel csak azt akarta elérni, hogy kényszerűségből ne a bűn útját válasszák. (Ezért is jelenik meg a püspök alakja mellett az ördög, vagyis a Krampusz képe is.)

Szegénység ma is van, és a bűn útja is szélesebb, mint a tisztességgel kikövezetté. Erre sem árt gondolni ezen az ünnepen.

Mint ahogy azt sem árt elmondani gyermekeinknek, hogy a jutalmazni a jó szándékot, a tiszta szívet, a becsületes magatartást lehet, nem csupán a létezést. Gyermekeinket ezen az ünnepen arra is tanítsuk meg, hogy a jó mindig elnyeri a jutalmát. És ez a jutalom nem csupán tábla csoki most, a gazdagság, a siker a későbbiekben, hanem a tiszta lelkiismeret békéje.

Ünnepelni csak azért, mert mások is így tesznek, meg ezt sugallja a közhangulat, nagyon kevés. A Mikulás-nap, vagy Télapó ünnep nem szolgálhat mást, mint a gyermeki lélek gazdagítását. Hacsak arra jó, hogy minél több csokoládét faljon fel a gyerek, akkor táplálkozási aktussá alázzuk.

Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan. Ezt tanultuk meg a Kis Hercegtől. És ez vonatkozik a nagy és mégnagyobb csokimikulásokra is.

Mindenkinek, gyerekeknek és felnőtteknek, lelket gazdagító ünnepet kívánunk!

Virilisták

A Technika Házában november 10-én a megye (ebből harmadában) Kecskemét virilistái gyűltek össze. Virislistáknak nevezték a háború előtti Magyarországon azokat a polgárokat, akik az adott településen a legtöbb adót fizették be. A mai korban kissé archaikusnak hat ez a kifejezés, de a lényegen semmit sem változtat, hogy ma ezeknek a polgároknak a neve a 300-as APEH-top-on szerepel. És most tegyünk félre mindent, amit a dézsmáról, a tizedről meg a török adószedőkről tanultunk az iskolában, és vegyük tudomásul, hogy az állam az adókból működik. Tegyük félre az érzelmeket, amelyekkel adósávot, levonást, meg előleget, meg késedelmi kamatot, meg bevallást, meg ezt az egészet átszőjük. Csak annyit állapítsunk meg, hogy adót fizetni nem jó, de muszáj. Márcsak azért is, mert befizetett adónkból lesz közbiztonság, egészségügyi ellátás, fizetés a tanítóknak, út, járda, szennyvízcsatorna. Eszünkkel tudjuk is ezt.

Kecskemét több mint 100 virilistája tehát azért hivattatott össze, hogy ezzel a gesztussal is kifejezze az adóhivatal a fontosságukat. Nem is ok nélkül, hiszen a 300-as toplista adózói a befolyt pénzek felét fizették be. Megérdemlik tehát a figyelmet.

Biztos vagyok abban, hogy a legtöbb adót fizetők nem mindig azonosak a leggazdagabb kecskemétiekkel. És abban is biztos vagyok, hogy akik Kecskemét virilistái, előbb-utóbb tudatában lesznek annak a kiváltságnak, amelyet a város életében betöltenek.

Azt viszont remélem, hogy felismerik felelősségüket is a város jövőjéért.

n.m.

Apák napja? Miért ne?!

Az ünnepelt apák: Mihályi Miklós, Riedl Zoltán, Halász József, Szekér Zoltán, Cseh József, gyermekeik körében (már aki eljött az eseményre), valamint az új közgyűlés szociális bizottságának elnöke, Molnár Sándorné, Etelka (mint vendég), a családsegítő dolgozói, és a rendezvény hangulatát zeneileg maghatározó Papp Ferenc (gitárral).

Amint az ember gyereke óvodába megy, évente egyszer biztos, hogy verset szaval, énekel: az anyák napi műsorban. A szülők vérmérséklete szerint könnyes meghatódottsággal, vagy szeretetteljes elnézéssel fogadják a produkciót. Egy biztos, minden anyának egy rejtett fiókja, dobozkája, ahol őrzi a gyermeki gratulációk emlékét, rajzot, gyurmát, papírszívet. És csak a legritkább esetben selejtezi le ezeket a relikviákat. Mert a legszebb ünnepre emlékezteti őket is: amikor elfelejtődnek a hétköznapi gondok, a rossz jegyek, a serdülőkori viszszafeleselések. A nagymamák is osztoznak az ünnepen. Az édesapák, nevelőapukák ritkán jelennek meg ilyen alkalmakon az óvodában, iskolában. Pedig hány csonka család van, ahol az élet kiszámíthatatlan szeszélye folytán a papának kell betöltenie a mamapótló szerepet is. De még ha a család a legtökéletesebb felállásban is "működik" - a Mézga család előadásában így: papa, mama, gyerekek, csupa szív, szeretet -, akkor sem kapnak akkora figyelmet az édesapák, mint ami megilletné őket.

Erre is gondolt az I. sz. Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálat vezetője, Bácskai Andrásné, aki már kipróbált ötletet valósított meg november 12-én: ünnepelni hívott meg tíz apukát harmincnyolc gyerekkel.

Természetesen előtte megszervezték a családgondozók , hogy a gyerekek ajándékot készítsenek, kis műsort adjanak elő, szakasztott úgy, mint anyák napján. És a gyerekek vették a lapot - de a meghívott apák is!

A kezdeti elfogódottságot igazán családias légkör váltotta fel. Az ünnepségről a Duna TV és a Kecskeméti TV és hírt adott. A sikeren felbuzdulva már tervezik, hogy a jövő évben sokkal nagyobb terembe, sokkal több meghívottal nagyobb szabású apák napi ünnepséget szerveznek.

Mert higgyék el azok is, akik mosolyogva legyintenek erre a hírre: szükségük van az apáknak is a nagyobb megbecsülésre, a tiszteletre.

Lehet, hogy a mostani világban, amikor a családfenntartó férfi szerepkörét is módosította az élet, nagyobb figyelmet kell szentelni az apákra. Persze nem csak egy napon!

Mert a család fontosságának hangsúlyozása nem divatkérdés, politikai fogás.

Az együttműködő, szeretetteljes család tud csak igazán boldog, sikeres gyermekeket felnevelni. Olyanokat, akikre rábízhatjuk a jövőt.

Szenttamástól Világosig

Egy nevezetes esztendő krónikáját veheti kézbe az olvasó, a nagy idők, a szabadságharc mindennapjainak leírását, úgy, ahogy azt 1848-49-ben egy kecskeméti szemtanú, honvédként átélte. Szalkay Gergely (1810-1887) mint a császári hadsereg leszerelt őrmestere hivatalnokként dolgozott, 1848 júniusában azonban, a honvédzászlóaljak szervezésének hírére az elsők között jelentkezett szolgálatra. A szabadságharc kezdetétől a fegyverletételig szolgálatban maradt. A Délvidéken eltöltött csaknem fél esztendő után alakulatával a főseregben harcolt és több történelmi jelentőségű, nevezetes csatában vett részt. A zászlóalj történetéről naplót vezetett, ennek alapján emlékiratait 1851-ben vetette papírra. Ez az alapja a most megjelent kötetnek, amelynek könyvbemutatója november 23-án, hétfőn 16 órakor kezdődik a Városháza I. em, 2. sz. termében. Az emlékirat szövegét gondozta, a bevezetőt és a jegyzeteket írta, a kötetet szerkesztette Székelyné Kőrösi Ilona, kiadta a Katona József Múzeum.

Sikeres Kecskemétiek

A minap két kecskeméti topmenedzser vehetett át kitüntetést. A volt SZIM gyökerein új ipari kultúrát teremtő KNORR BREMSE Fékrendszerek Kft. kollektívája és vezetőik kiemelkedő elismerésben részesültek.

Az önkormányzat által adományozott díjakat dr. Szécsi Gábor polgármester (képünkön a kitüntetettekkel) adta át.

A cég elnyerte a Nemzeti Minőségi Díj kitüntetést a középvállalati kategóriában.

- Pályázati úton, egy vaskos önértékelést is beadva, hatszáz érdeklődő közüli rostálódás után, független szakmai bizottság döntött a négy kategória egyikében a javunkra, mondta **Lepsényi István** vezérigazgató (aki a Suzuki után), három éve vezeti a kecskeméti gyárat. A díj egyik nyertese tavaly az Opel, idén - más kategóriában - még a TVK és az Ericsson volt.

A minőség mára az üzleti élet és kiválóság alapvető kritériuma lett, így a díj sokat nyom a latba a nemzetközi megmérettetésben, ezért is örülünk nagyon neki - fejezte be.

- Akár életmű díjnak is nevezhetném az Év Minőségügyi Menedzsere díjat, melyet idén nekem ítélt oda a Magyar Minőség Társaság zsűrije. A pályázatra - kellemes meglepetésként - kollégáim neveztek be helyettem, de vallom is, hogy ezt a tevékenységet csak csapatmunkában lehet végezni, így az elismerés sem csak az enyém. 1994 óta dolgozom Kecskeméten és "félig" itt lakom. Előtte még a magyar General Electric-nél, itthon elsőként, 1989-ben én vezettem be és szereztettem meg az ISO 9001 minősítést - beszél az előzményekről is a kitüntetett **Balázs István** minőségügyi igazgató.

Az elnyert díjak

Kada Elek díj

Farkas Gábor a Műszaki Egyetem Építészmérnöki karán 1967-ben végzett. Diplomatervének a Kecskeméti Művésztelep bővítését választotta. Pályafutását a BÁCSÉP-nél kezdte. 1975-ben került a BÁCSTERV-hez (később igazgatója is lett), ahol első tervezési feladata, a Kiskunsági Nemzeti Park Liszt Ferenc utcai székházának megvalósulása után YBL-díjat kapott. 1990-ben svájci partnerrel céget alapított, a Farkas és Guha építészirodát.

Országosan ismert és elismert építész, akit a kecskemétinek nevezett építészeti iskola egyik megteremtőjének tartanak. 1990 óta kezdett intenzívebben foglalkozni belsőépítészeti munkákkal. Rendszeresen publikál, oktatói tevékenysége is széleskörű. Egyetemi magántanári habilitációjára készül.

Katona József díj

A díjat ismert művészházaspár kapta, akik húsz éve a Kecskeméti Katona József Színház szeretett művészei: Réti Erika és Kiss Jenő. Azon kevés színészek közé tartoznak, akik otthonukul választották Kecskemétet, s nemcsak játszóhelyéül a színházat. Művészi hitvallásukat így fogalmazták meg: "Mindenekelőtt a játék szeretete. Elhivatottság, szerelem a pályánk iránt. Az egyetlen hely, ahol: lehet, kell - sőt kötelező az őszinteség - a színpad."

Réti Erika

1979 óta a Kecskeméti Katona József Színház tagja. 1993-ban Déryné díjat, 1996-ban, a színház 100 éves születésnapján a Magyar Köztársaság Kiskeresztjét vehette át. Emlékezetes volt a Szerelem, Ó Ellenjeként, majd Osztrigás Miciként aratott nagy sikert. Sokan emlékeznek Shiller drámájának Lady Milford alakítására csakúgy mint Shakespeare Titániájára.

Most pedig a Csárdáskirálynő Cecíliájaként tapsolhat neki Kecskemét színházszerető közönsége.

Kiss Jenő

1979-től napjainkig - kisebb megszakítással - Kecskeméti Katona József Színház tagja, az utóbbi másfél évtizedben vezető művésze. Jelenleg is játszik a Budapesti József Attila Színházban, TV-játékokban és TV-sorozatokban is találkozunk vele, csakúgy mint a Kecskeméti Forrás Folyóirat irodalmi estjein, ahol a helyi költők alkotásainak értő tolmácsolója - feleségével, Réti Erikával együtt. Színészi munkájának elismerésül Jászay Maridíjat kapott.

Szabó Orsolya

Nagy sikert aratott a Katona József születésnapján rendezett koncerten Szabó Orsolya (képünkön) és a Kecskeméti Szimfonikus Zenekar, Kadosa Pál zongorára és zenekarra írt Concertino-jának előadásával. Szabó Orsolya a Kodály Intézet tanára, zongoraművészi pályája mellett az irodalom, képzőművészet terén is kiemelkedő tevékenységet végez.

Pro Regione - Alföldért díj: Iványosi Szabó András

A hét, alföldi régióban elterülő megye önkormányzata által létrehozott Nagyalföld Alapítvány kuratóriuma idén harmadik évben adta ki "Pro Regione - Alföldért" díját. Az évi két díjazott közül, először kapott Bács-megyei, kecskeméti és természetvédelemben tevékenykedő szakember elismerést tőlük.

Iványosi Szabó András, a Kiskunsági Nemzeti Park általános igazgatóhelyettese az egyik díjazott. Szerényen, de büszkeséggel beszél arról a közeljövőbeli fő feladatról, amely még "expóbéli" kedves, saját kezdeményezésének megvalósulása: a Természet Házának (rajzunkon, tervező Farkas Gábor) ütemes épüléséről.

- Ez az itthoni és a középeurópai nemzeti parkok között is első és egyedülálló intézmény lesz. Azt is megmutatja majd a Kiskunságból, amire esetleg az idelátogatónak a helyszínen nincs módja, ideje.

Video, könyvtár, konferenciaterem teszi teljessé az ezernégyzetméteres komplexumot - mondta a díjazott szakember.

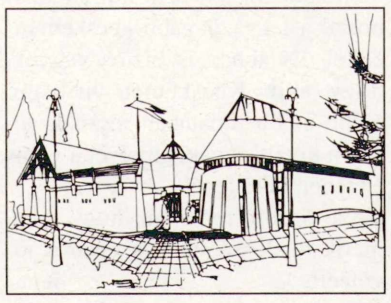

Közéleti lap Köztér

A Planetárium ár(s) poétikája

A kultúra áru, igen - de... (De sokat vitatkoztam ezen nyolc évvel ezelőtt a főnökömmel! Ma sem mondhatom, hogy ez nekem nyolc.)

Közgazdasági értelemben a kultúra valóban áru, aminek akár pénzben is kifejezhető értéke van, tehát ára is lehet. Elsajátításának is ára van - a szó átvitt értelmében és (különösen az utóbbi időben:) a szó szoros értelmében egyaránt.

Szomorú tapasztalat, hogy aminek ára van, azt óhatatlanul áremelkedés is jellemzi, s a legtöbb esetben a fizetésemeléseknél nagyobb mértékben. Az ár pedig igen sokszor szelekciós tényező: ha meg tudod fizetni, hozzájutsz az adott áruhoz, ha viszont nem engedheted meg magadnak, ne is álmodj róla!

A minap megállított az utcán egy anyuka, és megkérdezte, tényleg anyyiba kerül-e a planetáriumban a csillagászati szakkörnek a havi díja, amit a kisfia mondott, mert ha igen, akkor ő engedményt kér. Rosszul állnak anyagilag, a tanévkezdés is rengeteg pénzt elvitt, de a fiát nagyon érdekli a csillagászat, jó volna, ha járhatna. Megnyugtattam, hogy csak tizedannyiba kerül, s nem havonta, hanem félévre.

Vajon jó az a társadalomnak, ha a kultúra csak kevesek kiváltsága? Bizonyos korszakokban a hatalom csúcsán lévőknek érdekük lehet butaságban tartani széles néptömegeket, ám napjainkban az országnak az a jó, ha minél több kreatív állampolgára van, hiszen ez a fejlődésnek a biztosítéka.

Igen, a kultúra áru, de kis hazánknak létérdeke, hogy minél többen hozzájussanak.

Mekkora legyen tehát a kulturális szolgáltatásoknak az ára? Természetesen a piaci törvények, a kínálat-kereslet viszonyok itt is ható tényezők. Sőt, ha valami ingyen van, az bizony gyanús is lehet (előfordult már, hogy ilyenkor csak "megdumálni" akartak bennünket).

Nem könnyű árakat megszabni - különösen egy önkormányzati intézményben, például a planetáriumban. Divatos szóhasználattal: a magasabb "árfekvés" elvileg több bevételt biztosíthat, ugyanakkor visszafogó ereje is lehet, s visszájára fordulhat az egész. Arról nem is beszélve, hogy a város nem öncélúan finanszíroz bennünket, nyilvánvalóan elvárható tőlünk, hogy ügyeljünk a szolgáltatásaink könnyen elérhetőségére is.

A Kecskeméti Planetáriumban arra törekszem, hogy lehetőleg minden érdeklődő eljuthasson a műsorainkra, ennek anyagi akadálya ne legyen. Ha kell, akár gyerek is meg tudja fizetni a belépőt, néhány gombóc fagyi áráról. Természetesen családi kedvezmény is van.

A legnagyobb kedvezményt egyébként a legérdeklődőbbeknek biztosítjuk. A szakköri díj csak jelképes. Ráadásul a szakkörösök minden műsorra ingyen jöhetnek.

Pedagógusok is díjmentesen látogathatják az intézményt - hivatalból. (Nemcsak, ha csoportot hoznak, hanem máskor is. Egy pedagógus, ha kicsit nem figyel oda, úgyis dolgozik. Hadd lássa, mi való a gyerekeknek, illetve melyik anyagrészhez mi kapcsolódik!)

Be kell vallanom viszont azt is, hogy jó néhány éve én kezdeményezem a belépőjegyek árának az emelését. Tudniillik van egy viszonyítási alapom: a buszjegyek ára. Nem engedem, hogy az lekörözzön bennünket. Muszáj, hogy legalább ennyire adjunk magunkra.

E. Kovács Zoltán
a Planetárium vezetője

Egzotikus kamarazene

Október 22-én Kecskeméten vendégszerepelt két-ráadásos sikert aratva a Chilei Kamarazenekar, Fernando Rosas vezényletével. Műsorukban klasszikus művek J. Chr. Bach és W.A. Mozart egy szimfóniája mellett dél-amerikai szerzők darabjai szerepeltek, melyek a számunkra egzotikus színek mellett a későromantikától a hetvenes évek avantgardjáig mutatták be az európai kapcsolatokat. Az együttes kiváló szólistákkal rendelkezik Luis Rossi klarinétművész, Jaime de la Jara hegedűművész és Penelope Knuth brácsaművész személyében.

A Moszkvától Prágáig is Bécsig ívelő kelet-európai turnéjuk keretében a Kodály Intézet vendégeként, az Erdei Ferenc Művelődési Központ szervezésében adták kecskeméti hangversenyüket.

A Katona József évforduló után

Ramháb Mária könyvtárigazgató üdvözli a Beszélgessünk Bánk bánról című irodalmi délután résztvevőit.

Cs. Szabó László többször vallott arról, hogy a nagyvárosok kihűlnek, idegenné válnak, de a kisebb városok barátságosabbak, hangulatosabbak, közelebb állnak az egyes emberhez. Ő talán Firenzét szerette legjobban. Mi, kecskemétiek általában jobban vonzódunk városunkhoz, nekünk mindig szép a Városháza, a templomtornyokkal teli főtér, a maga különös alakjával, zegzugosságával, rejtett padjaival, fáival, az 1848-as hagyományokat őrző Kossuth szoborral, a modernebb Amerigo Tot-szoborral. És a folytonos köszöngetésre késztető soksok ismerőssel, baráttal. Mert a város nemcsak épületeiben él, hanem a holt és élő embereiben is.

Katona József évforduló volt. Igaza van Buda Ferencnek, aki egyszer prózában ezt fogalmazta meg: "Mert szakadt gyökér csak kórót vagy szégyenfát nevel." A kecskemétiek csaknem mindig igyekeznek megőrizni nagy drámaírójuk, a "percegő pennájú" Katona emlékét. Most november 11-én a Katona József szobornál Szabó József színházi rendező emlékezett költői ihlettséggel a Bánk bán szerzőjére. S aznap a Katona József Megyei Könyvtárban egy nagyon különös, emlékezetes irodalmi délutánban volt részünk, amikor Orosz László, Kerényi Ferenc, Sándor Iván és Szabó József elemezték-értelmezték a Bánk bánt, - Komáromi Attila kérdései alapján.

Hasonlóképpen fontos volt az ötvenéves (vagy csaknem ötszáz éves?!) Katona József Gimnázium nagyszabású irodalmi műsora a színházban, kedvesen fiatal - hiszen diákok voltak - Bánkkal, Tiborccal.

Az ünnepi pillanatok közben sem szabad sohasem elfelejteni a valóságot, a keserű írói sorsokat, így például Katona Józsefét. Küzdelmét a ceruzával, a mostoha körülményekkel, az írói elhallgatással.

Kecskemét - nemcsak Katona József városa. Szobrok, emléktáblák figyelmeztetik a járókelőket a városban élt más írókra, alkotókra. Hisz ne feledjük Jókai kecskeméti fiatal éveit, Petőfi diákéveit, színészi kísérleteit, az elfeledett Mátyási József verseit, a két világháború közötti évek "irodalmi központtá" váló nyomdáját, Tóth László nyomdáját, Sántha György verseit, Németh László előadását Kecskeméten. S a várost a színház, a főiskola, az irodalmi folyóirat, a kutatóintézet, a képzőművészeti kiállítások, a hangversenyek teszik igazi várossá.

Ki tudná felejteni Latinovits vagy Gábor Miklós kecskeméti színházi fellépéseit?!

Ki tudná elfelejteni Kodály Zoltán szavait a Katona-szobor leleplezésekor?

De egy város sem élhet csak a múltjából, hanem a jelen mindennapi eseményeiből.

Nemrég volt a színházban Mikszáth Kálmán Új Zrínyiász című regénye színpadi-zenés átdolgozásának bemutatója Bodolay Géza rendezésében, Szilágyi Tibor főszereplésével. És színvonalas gálaestet láthattunk az Erdei Ferenc Művelődési Központban Piros Ildikó, Sebestyén Márta, Tolcsvay László fellépésével. A közeljövőben nyílik meg itt Schéner Mihály kiállítása, aztán nemsokára mutatják be Karinthy Ferenc két egyfelvonásosát. (Ki tudja elfelejteni a Dunakanyar bemutatóját, hajdan - Mensáros Lászlóval és Domján Edittel!...)

Orosz László irodalomtörténész

Katona József évforduló volt. De be kell vallanunk, hogy nem mindenhova jutottunk el, így a Kodály Zoltán Ének Zenei Gimnázium hangversenyére sem... És mennyi érdekesnek ígérkező programot ajánl a Kecskeméti Kináló! Nemrég láthattuk Benes József és Diószegi Balázs remek kiállítását és a Fotográfiai Múzeum francia anyagát. S mi maradt még rejtve előttünk! De azt is el kell ismernünk, hogy régi élményeink, olvasmányaink máig bennünk élnek, így Buda Ferenc verse, a Himnusz haza, vagy Tóth Menyhért varázsos-fehér festményei.

Írta:
Szekér Endre

Az Árpádházi szentek ünnepén

Novemberben az Árpádház két történelmi személyiségére, Szent Imrére és Szent Erzsébetre emlékezünk.

Szent Imre nevét vette föl a kecskeméti katolikus általános iskola, s a "névnapot" az idén gazdag eseménysorral ünnepelték meg. Az eseményre más katolikus iskolák képviselőit is meghívták. Magó Gábor három éve irányítja az intézményt, amely évről évre gyarapodik. Most például Szabó László fafaragó készített a gyerekeknek egy csodálatos játszóteret, amelyet természetesen nagy örömmel vettek birtokukba a tanulók. Baloldali képünkön Magó Gábor igazgató és Farkas László érseki helynök a diákok körében.

*

Szent Erzsébet a szegények védőszentje. A legenda szerint a Wartburg várában élő magyar királylány kötényében kenyeret vitt a koldusoknak. Amikor leleplezték jócselekedetét, a kenyerek rózsává változtak. Ennek emlékére Kecskemét katolikus templomaiban november 15-én a szentmisék után Erzsébet-kenyeret osztottak. A Máltai Szeretetszolgálat kecskeméti csoportjának ezen akcióján kívül nyolc városi és városkörnyéki egészségügyi és oktatási intézménynek, valamint 200 családnak juttattak el bútoradományt, kétmillió forint értékben.

Felvételünk a Széchenyivárosi Szentcsalád plébánia templom Erzsébet-kenyér osztásán készült. A hívek ezen a napon is adományokat gyűjtöttek a tiszai árvízkárosultak megsegítésére.

Eddig 150 ezer forint gyűlt össze.

Börtönvilág Kecskeméten

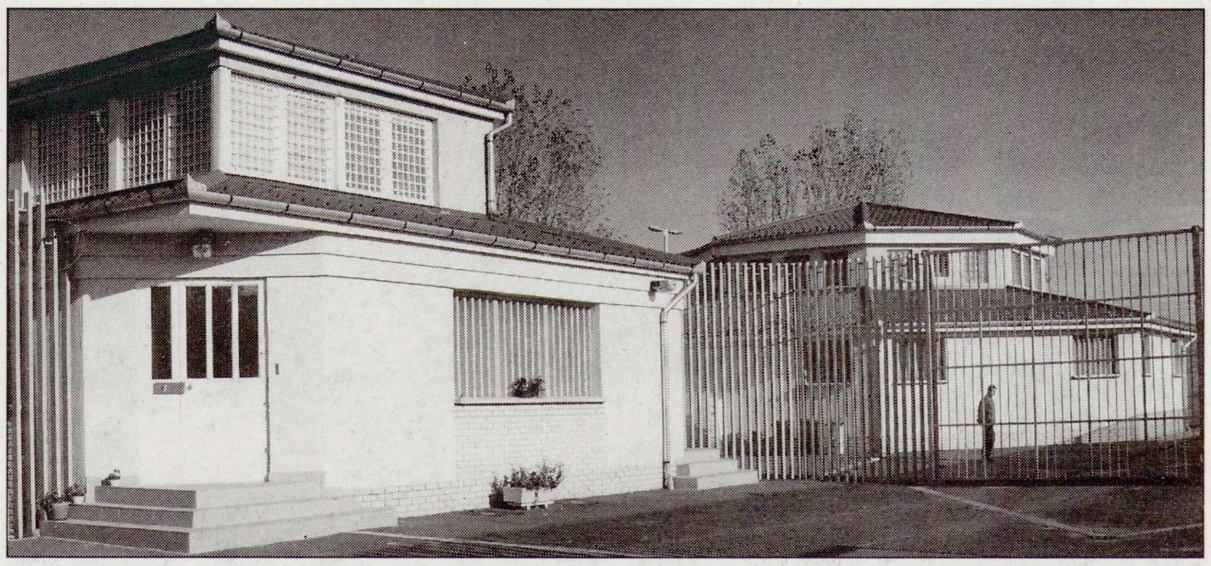

Börtön kívül - belül.

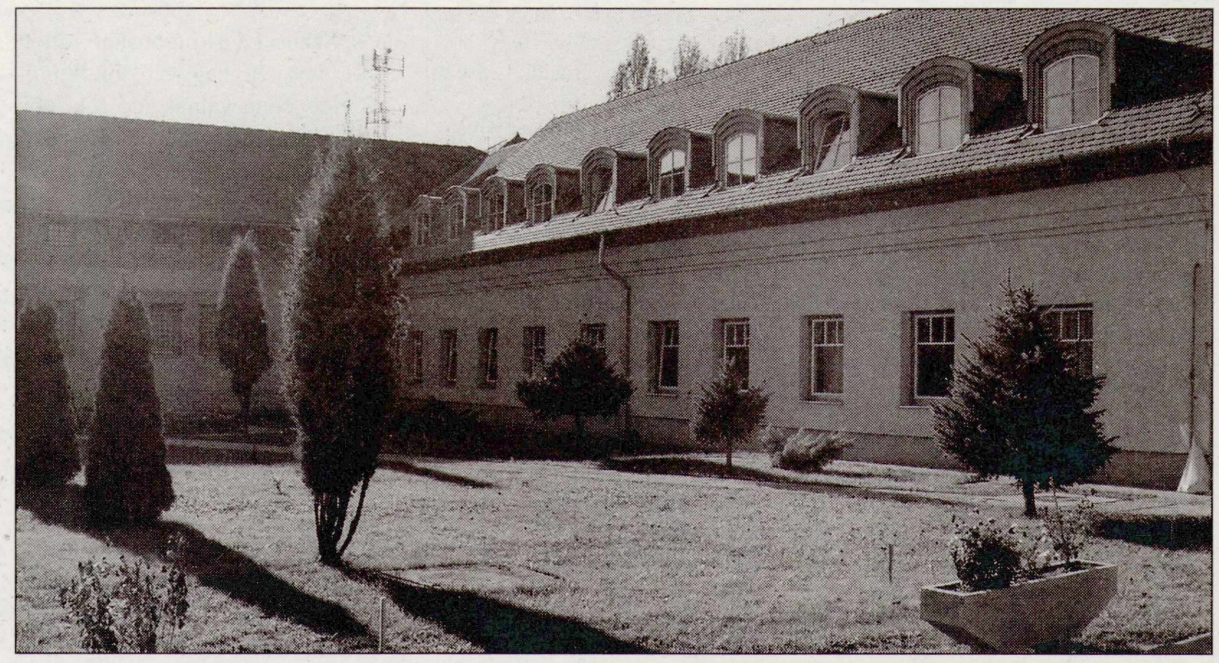

Általában kíváncsi az ember, milyen is lehet egy elítélt élete a börtönben, de a többség nem kíván megismerkedni a falakon belüli élettel. Bár lehet: sok fogolynak emberibb élet jut odabent osztályrészül. A kíváncsi újságíróknak mindennél nehezebb megismerkedni a hazai börtönviszonyokkal: igaz viszont, hogy ha bemennek, ki is engedik őket. Sőt, mint esetemben történt, minden segítséget megkaptam Tüske János ezredes, parancsnok, valamint Sinkó Péter alezredes, bv. osztályvezető uraktól. Köszönet érte.

Magyarországon harminckét büntetés-végrehajtási intézet van. A kecskeméti Mátyás utcai börtön a megyeszékhely úgynevezett előzetes fegyháza.

1904-ben, amikor elkészült az épület, kilencven rab számára teremtettek itt tartózkodási helyet a tervezők., de manapság százötven embert is elhelyezhetnek benne. Különösen praktikus tervezői gondolkodásmódot tükröz az, hogy a bíróság mellé telepítésével megkönnyítették a fogvatartottak tárgyalásokra való elővezetését. Szervezni tudni kell!

A börtönlakók életét is alaposan megszervezik. Szigorúság, fegyelem, meghatározott napirend jellemzi a bentiek életét. Ugyanakkor a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetbe öt felekezet képviselői és oktatók járnak be, rendszeresen. Törődnek az elítéltek lelkével, foglalkoznak a képzésükkel. Amennyiben látogatót fogad a fogvatartott, üvegfallal ellátott beszélőn teheti ezt. Nem sokan tudják, hogy a börtönőrnél nincs lőfegyver, csak spray, vagy gumibot. Az intézetben állandóan tartózkodnak felügyelők, és nevelők is.

Egy fogvatartott napi ellátása háromezer forintjába kerül az államnak, azaz évi egy millió forintba! Ezen az adaton érdemes elgondolkodni mindenkinek: és számolni. Amúgy józan paraszti ésszel...

A Wéber Ede utcai új intézet kívülről is barátságosabbnak tűnik, mint bármelyik hasonló rendeltetésű épület. A látszat nem csal, ott az enyhébb végrehajtási szabályok következtében "szabadabb" az élet, A fogvatartottak kijárhatnak dolgozni, tanulni, - gyakorlatilag észrevétlen közlekednek a két világ között. A munkájukért kapott bérük bizonyos százalékát az intézet letétként kezeli, a többi részét bónban kapják meg, amelyet levásárolhatnak a börtönbüfében.

Néhány börtönév után nehéz visszailleszkedni a civilek által normálisnak megítélt életbe. Pedig a lényeg éppen ez! Az intézetvezetőség is elsődleges céljának ezt tekinti. Ezt segíti a havonkénti 3x24 órás, illetve az 1x48 órás eltávozás is.

Sokan a fiatalkorú fogvatartottak közül halmozottan hátrányos helyzetűek. Modellált internet, ajándékba kapott könyvek állnak rendelkezésükre odabenn. Jónéhányan ott tanulnak meg takarítani, mosni.

A vasrácsos ajtón kilépve egyikőjük sem köszön így: viszontlátásra!

Írta: Zimay Márta

A hajléktalanok vágya

Kecskeméten léteznek nappali melegedők, például a hajléktalan szállón, vagy a Máltai Szeretetszolgálatnál. Hétköznapokon 8-16 óráig. A Máltai működik hét végén is, de csak 8-12-ig. A hajléktalanszállói melegedőbe pedig - különböző okok miatt - nem szívesen mennek a hajléktalanok. Vannak, úgymond, nemhivatalos melegedők is. Sokan behúzódnak az SZTK váróiba, a Városházára. A kissé műveltebbje beül a Könyvtárba. Itt akár este hétig is elolvasgathat, a kellemes meleg helyen.

A vasárnap azonban a legroszszabb nap a hajléktalanoknak. Főképp a délután, mert akkor nincs hová menniük. Tanakodtak is a Máltai melegedőben, mi legyen velük aznap délután, hova húzódjanak be. Egyikőjük felveti, hogy el kell menni a vasútállomásra. Nem is áznak, meleg is van. A többiek lehurrogják. Nem jó hely, zaklatják őket a rendőrök, a vasúti rendészek.

Közben nem esik, hanem szakad. A városban mindenfelé bőrig ázott hajléktalanok csatangolnak a bokáig érő vízben. Ráadásul a szél is fúj, amellett, hogy a hőmérséklet mindössze 1 fok.

Vannak, akik bent "laknak" a hajléktalanszállón. Azért idézőjelben, mert attól független, hogy fizetnek havi 2500 forintot, reggel el kell hagyniuk a szállót, majd csak 17 órakor mehetnek be. Tehát egész vasárnap délután ők is az esőben csatangolnak. Viszont, délután ötkor már mehetnek szárítkozni.

De! Elég szép számmal vannak, akik nem hajlandók a szállóba bemenni. Ne firtassuk miért. Ők lépcsőházakban, bontásokon, építkezéseken húzzák meg magukat. Ők hol szárították volna meg a ruhájukat? Csak dideregtek átázva a hidegben, egész éjszaka.

Kérdezem: nem lehet ezen emberek számára valamilyen megoldást találni? Azért a kérdés, mert elég szép számmal vannak.

X városban van egy melegedőhely, amely 7-19 óráig vehető igénybe, így, a hidegek beálltával pedig akár éjszakára is maradhatnak azok, akik egyébként csak itt-ott húznák meg magukat. Napközben kapnak zsíros kenyeret, teát, délben pedig főtt ételt. Nem kell nekik sehol sem könyörögniük az ebédjegyért, hanem elemi jogon kapják az egyszeri főtt ételt, ha nem is azért, hogy degeszre tömjék magukat, de éhen ne haljanak, mert ők is emberek.

A kecskeméti hajléktalanoknak is egy hasonló intézmény lenne a vágyuk.

Juhász Attila hajléktalan

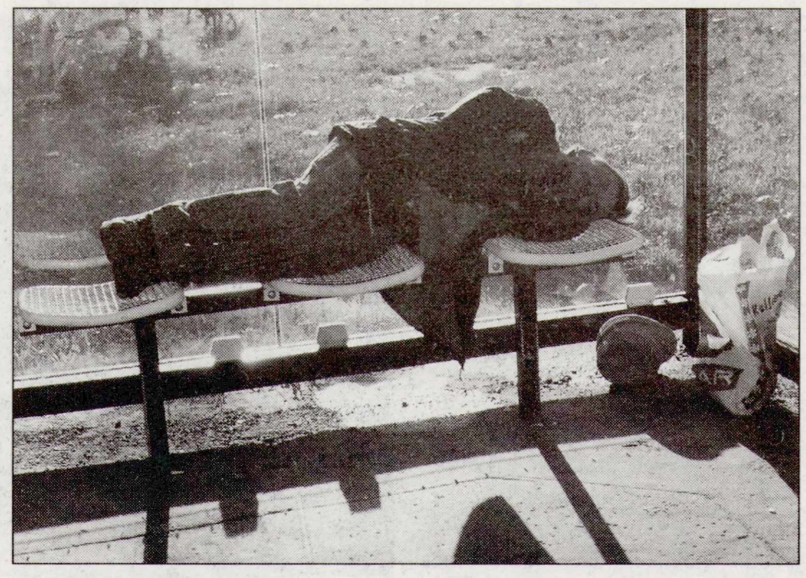

Ez a felvételünk még a napos késő őszben készült, amikor nem volt gond akár napközben is megpihenni az autóbuszváró padján sem.

A pulton innen és túl

Mint mindennek, a pultnak is két (vagy több) oldala van. Az egyik oldalon otthagyják, a másikon pedig elteszik a pénzt. Hol az egyik, hogy a másik csapja be az "ellenfelet". Van példa bőven.

Csapjunk bele a közepébe.

A kocsmáros gazdagodni, a vendég felejteni akar. Vagy menekülni. Vagy önfeledten repülni, pohárból kinőtt szivárványokon. A kocsmáros "átver" APEH-ellenőrt, kijátszik TB - rendeletet, feketén árut beszerez, a vendég meg több-kevesebb sikerrel ki akarja játszani az italmérő "szakembert". Például így: "volt egy féldecim, meg egy nagyfröccscsöm". (Pedig kettő volt ebből is, abból is.) Van amikor sikerül. Ha pedig nem, azt mondja hogy viccelt.

Ilyen komoly vicc sokféle van. Például az alibikutya. Reggel ötkor szól a férj a feleségnek: "Manci, a kutyának pisilni kell!" Retteg a reagálásra, nehogy az asszony akarja levinni a kutyát a térre. Szerencsére Mancika még álmos, és kéri az embert, hogy vigye le ő a Lujzát. Az ember persze önfeláldozó, sietve veszi fel a nadrágot és a cipőt. Rövidre kell fogni: a kutya előbb odaér a Faház Büfébe, mint a gazdi.

Vagy nézzük a várakozó típust. Ő jókorán beül a csehóba, és a laza kisfröccs mellett kivár. Les, vár, vágyakozik, amíg beesz a fene egy fránya ismerőst. Hátha. És ha beteljesül a remény, jön az ajándék pohár, a koccintás. Ennek a módszernek van egy más változata is. Amikor nézi, hogy melyik ismerős mit iszik. Ha mondjuk valaki csak egy kis fröccsöt, odalép hozzá: "Meghívhatlak egy kisfröccsre?" Az illető persze elfogadja, És persze mindjárt visszakérdez (a szabály az szabály): "És te mit kérsz?" Mire ő szerényen: "Hát egy fél konyakot lenyomnék..."

Jó üzlet: a kisfröccs tizenhét forint, a konyak meg hetven.

Közben persze a pult belső oldalán sem tétlenkednek.

A főnök figyeli a harci helyzetet. "Ahá!" - gondolja egyszer - "a Pityu kezd beseggelni, ideje jobban odafigyelni!" És kezdődik a csendes manőver, Vagyis: a Pityu Portorico rum helyett kommerszitalt kap, orosz vodka helyett pusztavodkát - nem sorolom. És végképp hallgatok, hogy az összesze-visszagyűrt ötszázasokból Putyu mennyit kap vissza. (Majd holnap töprenghet a buksza soványodása miatt, de akkor már késő.)

Nos, a pultnak két oldala van. Hogy melyik a jobb, melyik az igazibb és melyik a tisztább, döntse el ki-ki a saját tapasztalata alapján.

Mert hogyan is mondta a nagy gondolkodó?

Pult nélkül félkarú óriás a nemzet.

Írta: Varga Mihály

Közéleti lap Köztér

Az építészet szellemi magatartás, nem pedig szakma dolga!

(MIES VAN DER ROHE)

Kavicsot dobtak az állóvízbe!

A címben idézett építészeti gondolat és a képletes hasonlat jutott eszembe a vitaindító cikk kapcsán, valamint a dicséretes szellemi magatartás felfedezése az első reakció sorait olvasva.

Az idézett mondat és a kétségen kívül jószándékú "dobálódzás" természetesen összefügg, hiszen a szakmai (építészi) tisztességtől vezérelt írás(ok) szellemisége az építészet gyakorlásán és az építészek ügyén túlmutat, s a városi kultúrát, szűkebb értelemben az építészeti kultúrát érinti.

Nagyon drukkolok azért, hogy a cikksorozat végén az olvasók, vagyis az építészeti alkotásokat befogadó vagy elutasító városi polgárok ne belterjes építészeti vitának, vagy levelezgetésnek ítéljék meg az írásokat, hanem a város építészeti kultúrája iránt aggódó és tenniakaró szakma nyilvános eszmefuttatásának.

Az előző írások értelmezésem szerint hiányolták a városfejlesztési konszenzusokat, az építészek aktív részvételét a jelentősebb városépítési döntések előkészítésében, a szakmai szempontokat sem nélkülöző információs bázist, az építészeti kritikát, valamint az építészet helyének nem egyértelmű értelmezését. (A kultúra szerves része??)

A megállapításokkal és az elemzésekkel vitatkozni nem akarok, mert szinte kivétel nélkül azonosulni tudok minden megállapítással és kívánsággal.

Nem marad így más lehetőségem, mint az, hogy egyik másik gondolatot kiegészítsem, s néhány újabb adalékkal segítsem a további párbeszédet.

Miből táplálkozhat vajon az a "megkövesedett" gyakorlat, hogy az építész szakmát egy-egy városépítési vagy konkrét tervezési feladatnál pusztán a szakmai munka elvégzésére bízzák meg? Hosszú évtizedek alatt bevésődött a köztudatba és a döntnökök tudatába az hogy... az építész társadalmi építési igényt elégít ki, nem pedig igényt fogalmaz meg!! (Finta József)

Igen! Ezzel védekeztünk egy-egy fiaskó kapcsán, amikor a megvalósulás után valakin, legtöbbször az építészen, számonkérték a rossz városépítési produkciót.

Ez a védekezés azonban csak részben mentheti az építészt, hiszen a hiba már "kővé válva" hosszú ideig megmarad és mementóként hirdeti a tévedést, s soha senki nem kérdi meg, hogy ki hozta a döntést!

Egyetlen egy út van ezen gyakorlat kiküszöbölésére.

Nevezetesen az, hogy a város építészeti kultúrájáért felelős szakma nyilatkozzon meg és segítő szándékkal kerüljön a döntéshozók közelébe.

Első lépésként kezelhetjük ezen cikksorozatot, amelyet még nagyon sok lépésnek kell követnie, mivel először az építész szakma nemes szándékait, hozzáértését, valamint az elhivatottságát és az önzetlen segítségét kell elhitetni.

Idealista azért nem vagyok, vagyis nem hiszem, hogy varázsütésre megváltozik minden, mert először az építészeknek egymás között kell konszenzusra jutniuk koncepcionális kérdésekben, vagyis a Hajdú István által emlegetett sarokkövet (megtanultam: lapis angularis) közösen kell elhelyezni!

Tudnunk kell azt is a kibontakozás kezdetén, hogy látensen hihetetlen ellenérdekek feszülnek a városépítészeti döntések kapcsán, s eközben óhatatlanul felmerül az építészek érintettsége.

Felmerül, hiszen miből él az építész?

Természetesen a munkájából, s ha nincs munka, zavar keletkezik a nagyon szépen megfogalmazott "tézisek" körül.

Azért szükségesek az ideje-korán rögzített, konszenzuson alapuló városépítészeti és önmagunk, városlakók által kreált "szabályok" rögzítése, hogy ezeket senkinek ne jusson eszébe áthágni lokális érdekektől fűtve.

A közösség (értsd városi polgárok) által megalkotott elvek és "szabályok" dr. Csatári Bálint szerint "rendet vágnának és tisztázódna, hogy mi a fontos: az érdekek vagy az értékek?"

A magam részéről az értékekre szavazok, nem feledve azt, hogy az igazságnak sok oldala van s az érdekek sorában gyakran pozitív motiváció lehet a sokak javát szolgáló közösségi érdek.

Igazat adok vitaindító kollégámnak abban, hogy szakmai körökben a város építészeti híre kissé megkopott. (de hol nem??)

Városunkban és az ország más településein is hihetetlen nagy teret nyert az u.n. "multi-építészet", továbbá egyre inkább tükröződik a pénznek "mint építészeti elemnek" a dominanciája.

Nem jó ez így, mert amikor a kritikátlanul betörő idegen kultúra rombolja és jelentéktelenebbé próbálja tenni örökölt kultúránkat, akkor vészterhes a jövőkép.

Ezen hatás ellen én Kós Károly mondatát ismételgetem:

"....hanem a kolduspénz - az idegen kultúra - az szégyen és kultúrátlanság."

A folyamaton nem csodálkozom, mert gyorsan változó világunkban a jó irányba haladó átalakulás sajnos felszínre hoz néhány negatív jelenséget, melyek közül néhány végeredmény nem más, mint rossz városépítészeti döntés és csúnya épület.

Agora

vitára bocsátva

Ezen események kapcsán igazolódik Csete György építész barátom gondolata, mely szerint: ".... az építészet a társadalom tükre!" Hát igen, ez a tükör most kissé útkereső, zavaros építészetet mutat, de reményeim szerint hamarosan letisztul.

Az eddig érintett néhány alapvető probléma után végezetül szólni szeretnék a stílusról, mint állandóan jelenlévő kérdésről.

Valószínű, hogy sokan és sokszor vitatkoznak azon, hogy építészetileg mi a szép és milyen stílust látnának legszívesebben a városban megvalósuló épületeken!?

Az építészek épület mondatokban és monológokban fejtik ki érveiket és kissé "feleselve" mindenki bizonygatja stílusbeli igazát.

A kérdés eldöntetlen, hiszen a megítélés csak hosszú idő elteltével, jóval nagyobb rálátásban lehet reálisabb mint ma, s akkor is szubjektív elemek befolyásolják.

Eldöntetlen, s így van ez rendjén, hiszen a sokszínűség (ha mindegyik értéket képvisel!) gazdagítani tudja a városképet, s az itt élők ízlésvilágát reprezentálják, jelezve a különböző építészeti elveket valló építészek jelenlétét és alkotókedvét.

Akkor örülnék, ha Kecskeméten születő épületek stílusjegyei sokszínűek lennének, de minden alkotásból süssön át a múlt értékeinek tisztelete, a városi léptékű gondolkodás és az új, karakteres érték teremtésének szándéka.

Mindez csak pallérozott ízlésű és a közösségért, szakmáért felelősséget érző építészek közreműködésével érhető el, amelyért nagyon sokat kell tennünk egyszerűen, de hittel.

Granasztói Pál építészíró figyelmeztető szavaival:

"... nekünk egyszerűnek lenni szinte vérünkké vált. Ez nem primitívség, provincializmus, hanem más: ízlés és magatartás!!"

Írta:
Farkas Gábor Dr. L.A.
építész

Műkert 4.

A kecskeméti művésztelep az Iványi Grünwald Béla által fémjelzett korszakában a magyar festészet jelenős fellegvára volt. A 4-es számú ház eredetileg Olgyay villa üresen álló fele 1993-tól kollektív alkotóházként működik és három kecskeméti művész számára biztosítja a folyamatos alkotómunka szerény, de számukra nélkülözhetetlen feltételeit. Sorozatunkat Majoros Gyula bemutatásával folytatjuk.

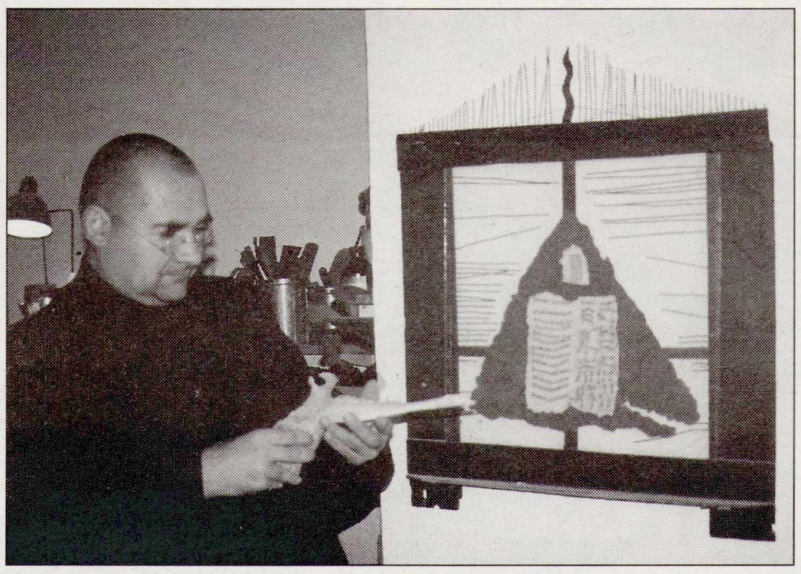

Majoros Gyula legújabb alkotásával

Majoros Gyula vár a földszinti műteremben.

– A nyolcvanas évek végén ismeretlenül, de meglepően érett és izgalmas művekkel jelentél meg a helyi tárlatokon. Mesélj az előzményekről.

– Gyermekkorom óta vonzott a rajz és a kézművesség, Kecskemétre a Szórakaténusz és a nemezkészítés kedvéért jöttem. Később a plasztikus formák kifejező ereje foglalkoztatott, így kezdtem munkáimba merített papírt, fát, rozsdásított drótot, szöget és egyéb fémeket alkalmazni. Közben kapcsolatba kerültem a Ciróka Bábszínházzal, először bedolgozóként kezeket faragtam, később főállású báb és díszlettervezőként dolgoztam 1995-ig.

– Melyek voltak a számodra a legkedvesebb darabok?

– Természetesen azokat szeretem a legjobban, amelyekhez a bábokat és a díszletet is magam készítettem. Ilyenek: A király meztelen, a Csalóka Péter, a Noé, vagy a Hegedűs ember története. A bábozást szabadúszóként is folytatom és a Ciróka mellett dolgoztam a győri és a pécsi bábszínháznak is.

– Közben folyamatosan kalandozol a különböző műfajok között, hiszen Úzgin Üver néven zenekart is alapítottál.

– A zene későbbi szerelem, valamikor egy szájharmonikával kezdődött, később pedig egy furulyát kaptam ajándékba amelybe annyira beleszerettem, hogy gyűjteni kezdtem a fafúvósokat. A hangszer persze nem csak egy élettelen tárgy, azt meg is kell szólaltatni. Így lett belőlem zenész.

Ma már nem csak bábkészítője és tervezője vagyok a Cirókának, de amolyan házi zeneszerzőnek is tekintenek.

Persze írtam már zenét rajzfilmhez és a TV Közjáték című sorozatához is. A zenekarunkat egy mongol faluról neveztük el és népzenei elemekre épülő, kissé improvizatív jellegű kortárs zenét játszunk. Először egy kiállításomra hívtam meg a barátaimat az Ifjúsági Otthonba, ahol diavetítéssel, zenével, felhúzható játékokkal, no és némi szétlocsolt festékkel dúsított akciót mutattunk be.

Így alakult a zenekar és most készítjük a második CD-t.

A műfajok közötti átjárhatóság és az akció a performance korunk művészetének jellemző mozzanatai. Majoros Gyula teljesen természetes módon nyúl a legkülönbözőbb anyagokhoz, technikákhoz és műfajokhoz.

Legújabb tiszta fém plasztikáit a Tatabányai Szabadtéri Bányászati Múzeumban Lois Viktor által szervezett vasszobrász táborban készítette. A Ködgombolyító, vagy az aratás és a borotválkozás szintézisét jelentő Borotvagép Mechanikusan mozgatható szellemesen groteszk szerkezetek. Rendkívüli anyagérzékenységgel és finom iróniával megfogalmazott tárgyai, tárgyszobrai jelszerű szimbolikus jelentésű alkotások.

A délutáni fény közben beoldalog az ablakon, de a fekete-fehér enteriőrt alig töri meg néhány fémes, vagy anyagszerű árnyalat, talán az alkotó keze és arca a legelevenebb színfolt ebben a monokróm, mégis játékos világban. Békés nyugalomban sorakoznak itt a kivitelezésre váró tervektől terhes mappák, a fafúvósok és a torzóban maradt, végtelenbe néző bábkirály, aki talán már beletörődött, hogy soha nem lesznek végtagjai és királyi párjának is csak a feje készült el, mert alkotójuk gondolatai közben más irányba kanyarodtak. Az ablakfülke falán papírból, rozsdás drótból és festett fából készült kompozíció. A keret üvege mögött fekete merített papírból készült, keresztre feszített, töredezett szélű háromszög, rajta könyvet, vagy kőtáblákat idéző felület. Benne préselt, rozsdás, görbe szögek lenyomatai, min fosszíliák alkotnak furcsa, írásjelekre emlékeztető alakzatot és őriznek alig sejthető üzeneteket, talán a megváltásról, térről, időről és a lélek apró rezdüléseiről.

Búcsúzóul még körbe ülünk az emeleti műteremben és beszélgetünk a művésztelep múltjáról, jelenéről, miközben a jövőt, a jelenleg még működő kollektív műteremház jövőjét szeretnénk kifürkészni. A bérleti szerződés ugyanis november 20-án lejár.

Talán megkezdődik az épület felújítása, de az itt dolgozó alkotók további sorsa még bizonytalan. Reméljük, hogy a korábbi döntést egy újabb bölcs döntés követi majd és a műkerti villák egyike, talán épp az Olgyay villa, felújítás után is kollektív műteremházként működik és a saját műteremmel nem rendelkező kecskeméti művészek számára biztosítja majd a folyamatos alkotómunka feltételeit.

Írta:
Balanyi Károly

Közöttünk élnek

A Tanítóképző Főiskolán évek óta folyik a főiskolai hallgatók olyan jellegű képzése, mely egy-egy idegen nyelv oktatására is felkészíti a leendő pedagógusokat. Az idegen nyelvi műveltségterületi oktatást ebben a tanévben négy anyanyelvi lektor is segíti. A német, angol, illetve francia nyelvterületről érkezett lektorok köztünk élnek, egy vagy több tanéven át a kecskemétiek is találkozhatnak velük.

Gabrielle Brey Ausztriából jött Kecskemétre egy többoldalú kulturális egyezmény keretében. Egy barátnője hívta fel a figyelmét a lehetőségre, az országot azonban nem ő választotta: Magyarországon volt állás, így ide jött. Szerinte túl kevés az az idő, amit az idegen nyelvek tanulására fordítanak, ez is oka lehet a hallgatók eltérő felkészültségének. Szereti a lektorok társaságát, ezt a soknemzetiségű légkört, s igen jó a kapcsolata a más egységekben dolgozó kollégákkal is. A Főiskolán nincs nagy tömeg, könnyű megismerni az embereket és mindenki segítőkész. A város külföldiek számára is érthető kulturális ajánlatát szegényesnek tartja, így szabad idejében inkább olvas, úszik vagy túrázik.

Céline Gaudaré, a francia lektor fiatal diplomás, most végzett a Nancy Egyetem francia mint idegen nyelv szakán. Ez az első munkahelye. Az egyetemen látott egy hirdetést, ennek alapján választotta Magyarországot, azelőtt nem ismerte Európának ezt a régióját. Szeretett volna felfedezni egy másik kultúrát, életmódot, megismerkedni az itteni emberekkel, ezért vállalta ezt a feladatot. A hallgatók nyelvi felkészültségével elégedett, de szerinte a szóbeli kifejezést illetően vannak még hiányosságaik. Az iskolai programot szabadabb érzi a franciánál, ahol mindent állami szinten határoznak meg. Csak szeptemberben érkezett, így benyomásai felületesek a városról: az üzletek eladóit kedveseknek találja, kár, hogy nem tud velük kommunikálni; az autósoktól viszont több figyelmességet várna el a gyalogosokkal szemben. Szabad idejében szívesen olvas, moziba, múzeumokba jár vagy sportol (úszik).

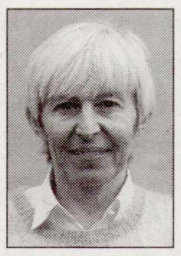

Sandra Gael jobban szeret külföldön dolgozni mint Nagy-Britanniában, mert ezt kevésbé érzi feszítettnek. Mindig szeretett volna Magyarországon dolgozni, s Szlovákiából könnyen át is tudott jönni, nem szívesen ment volna messzebb. A hallgatók tudása szerinte vegyes, vannak kiválók és gyengébbek, iskolai tapasztalatai még nincsenek. Az embereket barátságosnak, segítőkésznek találja, a kulturális életet, atmoszférát jónak ítéli, sikerült már batárokat is találnia. Ha ideje engedi színházba, moziba, koncertre megy. Szeret olvasni, kirándulni a szomszédos országokba, csevegni a barátokkal.

Marianne Kolb már több éve tanít a Főiskolán, tapasztalatai az Idegen Nyelvi Tanszék munkájáról igen kedvezőek, szerencsésnek tartja az ausztriai és a németországi szakmai kapcsolatok kiépítését, a hallgatók külföldi részképzésének lehetőségeit. Szerinte fontos az idegen nyelvek tanulását viszonylag korán, lehetőleg a 3. osztályban kezdeni, s erre sok helyen látott példát a magyar iskolákban.

A tanszéki légkört igen jónak tartja, nyelvoktatói kollégáival is jó a kapcsolata, de Kecskemét szerinte sem nyújt igazán gazdag programot az itt lévő külföldieknek.

Ugyanakkor nem bánta meg, hogy hosszas jelentkezési és felvételi procedúra után annak idején Magyarországot választotta Taiwan helyett, hiszen igen szoros baráti kapcsolatokat sikerült itt teremtenie, sőt férje is magyar.

Írta:
Horváth Ágnes,
Lipócziné Csabai Sarolta PhD

Egy szál virág

Az a piros tulipán a hűvös tavaszi reggelen még diadalmasan feszítette szirmait a szélnek. Megtetszett a csitrinek, aki egy mozdulattal letörte. Így lett akaratlanul kísérője a kamaszlány aznapi céltalan bolyongásának.

Délutánra már kissé megfonyadt, de még így is felkeltette annak az asszonynak a figyelmét, aki a kórházba igyekezett egy súlyosan beteg öregasszonyhoz

– Add nekem a virágodat! – kérte hirtelen ötlettel a nő.

A csitri adakozó jókedvvel nyújtotta át a megviselt tulipánt.

A kézitáskában lapulva jutott be a kórháznak arra az osztályára, ahonnét a remény is riadtan iszkolna el, ha a súlyos vasajtót a kibejárók nem csukják olyan aggodalmas gondossággal.

Az öregasszony ébren volt. Már nem panaszkodott, "csak" mindene fájt. A teából is alig ivott.

Tudta, értelmetlen bármit tenni a csonttá-bőrré aszott testéért, amikor a lelke már készülőben van odaátra, s olyan vékonyka az a szál, ami még a földhöz köti.

– Nézze mit hoztam magának!

Az öregasszony meglátja a tulipánt, ráncos ajkai mosolyra mozdulnak, talán a legutolsóra.

– Gyönyörű – suttogta.

Pedig csak egy meggyötört, haldokló virág volt az is.

Nagy Mária

Közéleti lap Köztér

Arckép sárból, lobogásból

Ez az írás vallomás- és emlékezésféle. Ennyi magyarázattal tartozom - előre. Mentségem ugyanis nincs. Jó és szép szóval kértek: készítsek riportot Probstner Jánossal. Igent mondtam. Aztán teltek a hetek a kényszerűen megszokott, fárasztó és meghasonlásos rohanásban, s én egy nap rádöbbentem az evidenciára: Jánossal én nem tudok riportot készíteni, egyrészt mert nem értek a riporteri mesterséghez, másrészt mert János számomra sosem volt és lesz riportalany. Ő az életem kiiktathatatlan része, éppen úgy, mint Kecskemét városának a Nemzetközi Kerámia Stúdió.

Valószínűleg a 60-as évek végén találkoztunk először az ELTE Bölcsészkarán, a Pesti Barnabás utcai rész negyedik emeletén, a Néprajz Tanszék folyosóján. Mivel János néprajzot is hallgatott amellett, hogy az Iparművészeti Főiskolát végezte kerámia szakon. Azért írom, hogy valószínűleg, mert harminc éve volt. S azért is, mert az első éles kép róla nem a tanszéki, negyedik emeleti folyosóról maradt meg bennem, hanem a Kossuth Lajos utcából vagy a Felszabadulás térről (ma Ferenciek tere). Valahová épp rohant lobogva (hosszú, majdnem földig érő, nyakán körülteker t sállal), kezet fogtunk, fesztelenül váltottunk néhány szót, mintha régóta barátok lennénk, és azóta ez így van. "Csá" -valószínűleg így köszönt el szinte kiáltva és intett. Azóta is így köszön el.

Szóval harminc év. A 70-es évek elején eltűnt Budapestről, hírét hol hallottam, hol nem. Olyasmit, hogy Pécsett van, hogy Hódmezővásárhelyen él. S hogy kavarja az állóvizet. Nem csodálkoztam. Hódmezővásárhelyt félévig magam is meglaktam 1967-ben száműzetésben (manapság lehetne, de utálkoznék dicsekedni vele), ismertem az állóvizet és megértettem azt, aki azt kavarja. Majd Csomorkányból Kecskemét lett . "Fiú a gazban" - ha jól emlékszem, ez volt Csaplár Vilmos fényképes írásának címe az Új Tükörben. Probstner János ott állt a gazban, azon a helyen, ahol később és már több évtizede a Nemzetközi Kerámia Stúdió áll a Kápolna utca 1. szám alatt, Akkoriban a Széchenyivárosban laktak - talán a harmadik emeleten - egy kétszobás, konfekciós lakásban a Stádium utcában. Az álmok valóra válásának poklos-gyönyörös időszaka volt, Akárki akármit mond ma - utólag. És főhajtás néhai, a stúdió megvalósulását segítő Gajdócsi István emléke előtt (Egyelőre ennyit a politikáról - beleértve az elmúlt évtizedek zabolátlan ócsárlását is.)

És ezidőtájt megtörtént a leglényegesebb találkozásunk. Író-olvasó találkozóra mentem Kecskeméten át Kiskőrösre (Akkor még voltak ilyen találkozók, és nem is mindig formálisak, és általában nem haszontalanok). János mondta, "átjön" velem. Onnan én Solt felé mentem tovább (nem tudom, miért), és az elköszönés előtt még beszélgettünk, szemközt Petőfi szülőházával a járdán. (Ismét utca!) Nem fogadkoztunk, bár bizonyára okoskodtunk hevülten és indulattal. János azt mondta: most már végképp nem kell semmit sem magyaráznunk egymásnak - mert értjük egymást. Én meg olyasmit mondtam: történelmet csinálunk, mert mindig történelem van, de nem mindegy, milyen történelmet hagyunk magunk után. (Mivel nem csak egy-egy nemzedék vagy kivételes időszak határozza meg a történelmet előre vagy visszamenőleg, A nem-történések is történelemmé hordalékozódnak össze.) Álltunk a járdán, nem mondtunk nagy szavakat. Megbélyegeztük egymást a feleslegességgel, ennyi történt. Én a lestrapált Wartburgba ültem, ő buszra vagy stopra várt. Azt mondta: "csá". Ez történt akkor, a 70-es évek második felében Kiskőrösön.

Magánéletek, poklok, gyönyörök - itt is, ott is. Már van lakható része a "stúdiónak". Már él, működik. Általában hajnali 5 óráig beszélgetünk. És cigaretta, és bor. Egyszer egy 5 kilós kakast sütünk késő éjszakáig villámlós baráti feszültségben. Máskor üres a konyha, talán, ha savanyú uborka van. János kiabálva küldene el, ha nem lennék otthon. Egy alkalommal éjszaka háromkor visszaindulunk Pestre (be kell látnunk, a villámos feszültséget nem tudjuk enyhíteni), tejködben araszolunk az országúton. Magánéletek, poklok, gyönyörök.

János első ösztöndíjas útja Angliába. (Ekkor még a Stádium utcában laknak.) Tudni akar angolul, világul. Aztán Itália 1980-ban. Mint a gyerek meséli, és mutatja: rádöbbent, hogy tud rajzolni a rajzért magáért. Ott, Rómában döbbent rá - és mutatja, az operaénekes Bende Zsoltot is lerajzolta. És szállt a keze a csomagolópapíron. És eufórikusan mutatta: ő nem tudta, hogy az Egon Schiele is szinte ugyanezt és ugyanígy - egy vonallal, drámaian. Azóta többet rajzolt, mint korongozott. És végképp minden érdekelte, izgatta.

Voltak nehéz napok, hetek és hónapok. Nagyon nehéz napok, hetek és hónapok. (Megtartani az összedőlt katedrális, bearanyozni az összedőlt katedrális oltárát. Magán-tisztítótűz.) A Magvető Könyvkiadóban, munkahelyemen (újabb regény tünékeny árnya a leegyszerűsített, harsány színű időkaleidoszkópban) dolgoztam, s egy szomorú hétfő vagy csütörtök délelőtt rámnyitott János, Kialvatlanul, öregen, akár egy mai friss hajléktalan. Persze: volt itt és ott az éjszakában, ivott és fizetett, de talán többet ivott és többet fizetett. Gondjaival és gondolataival végül a Mártírok úti (ma Margit körúti) Ferencesek templomába ment, ahol a néhai harmadrendi ferences nagyapja szolgált több mint 30 éven át.

Lementünk a második emeleti büfébe, kávét ittunk, s én odaadtam neki a nálam lévő ötvenest (Rákóczi volt rajta), többel nem tudtam kisegíteni, Máig fáj, hogy többel nem tudtam segíteni.

És a stúdió élt és működött, és elkészült az újabb és újabb traktus, és a művészek jöttek itthonról és külföldről, és dolgoztak és visszajöttek. És János elment Amerikába és Franciaországba. És eljött Izland Magyarországra - és János elment Izlandra.

Mi egyszer elmentünk Vértessomlóra. Kicsi sváb falu, kicsi, nyomorúságában kies házacska. Öreg kávébarna Volkswagenje volt, nekem öreg fehér Skodám. A bicskei elágazásnál megálltunk, kölcsönkért tőlem egy kazettát, hogy az éjszakában azt hallgassa az úton. Nem tudom már melyik kazetta volt. De nem ez a lényeg.

Aztán elment Izlandra. És visszajárt Izlandra. Azt mondta, ott tanulta meg, hogy önmagáért mindenki maga felel.

Nem tudom, ezekben a hordalékosan sodródó években, hogy mikor is találkoztunk legutóbb. Azt tudom: egyszer beállított csak úgy. Furgon Citroenje volt - nevetett, hogy mindenki bámulja és hülyének nézi. Sokszor mondta: menjek el a tanyájára, ott erdő van, hatalmas terület, szelíd vadak, összkomfort, víz és gáz is. Nem tudom, hány éve, valami miatt fölhívtam. Néhány mondatot váltottunk, aztán fölnevetett. Kérdeztem, miért. Azt mondta, asszonya: Jóna Gudvardardóttir - aki akkor még magyarul egyáltalán nem beszélt - megjegyezte, hogy én lehetek a vonal végén. Pedig Jóna nem hallhatta a hangomat.

Magamban töprengtem: egy cipszer leszármazott, de józsefvárosi proli körülmények között élő srác, a Bókay és a Práter utca környékéről miért nem lett pesti, mindenáron. (Mert azt, hogy egy szeged-alsóvárosi parasztgyerek miért budapesti, kínomban a muszájokkal megmagyaráztam.) Nem értettem, hogy Pécs, hogy Hódmezővásárhely, hogy Kecskemét. (Még ha utóbb János ingázik is Pestre taní-tani). Sem Anglián, sem Itálián, sem Izlandon nem csodálkoztam soha, János sosem volt magyarkodó. De otthon akart lenni ebben a világban - nem csupán Tamási Áron miatt. Emiatt magyar az ember. És művész. És alkotó. Emiatt nemzetközi a kerámia stúdió éppen Kecskeméten.

A politika szükséges rossz. A formálható sár és a formálhatatlan lobogás enyészetében is megtartóan maradandó.

Most szemközt ülök mindezt írva egy fehér porcelán lappal, a falon lóg, mint egy festmény. A porcelánba beégettek - technika és technológia! - egy megértő és fáradt asszonyarcot és -kezet.

Aláírás: Probstner.

Probstner János az épülő szilikát tanszék falai között, most

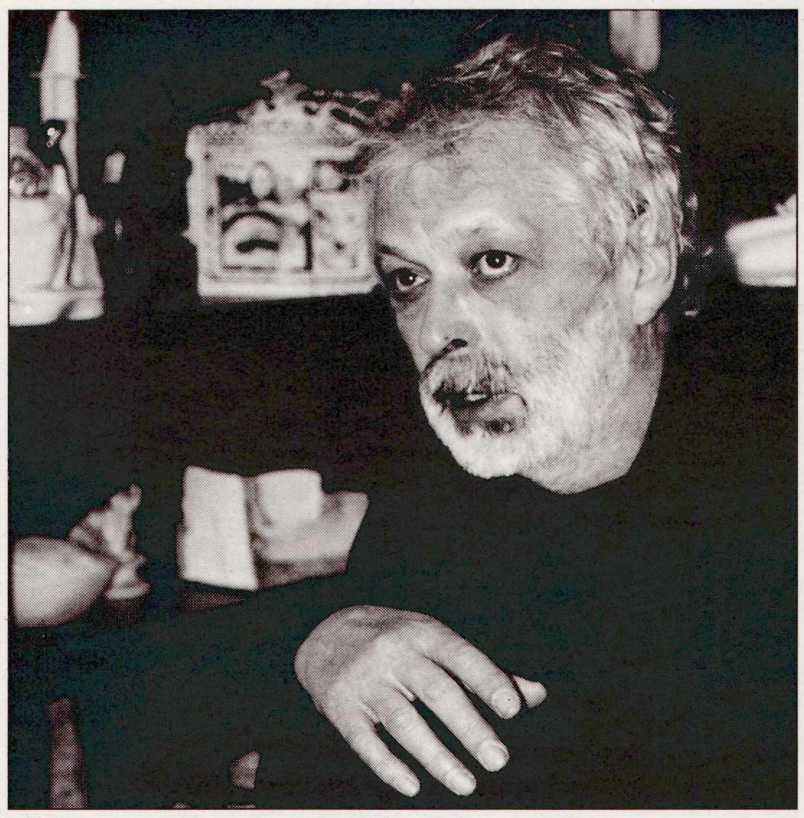

Írta: Ördögh Szilveszter

Bemutatjuk a Kecskeméti Bach Együttest

1990-ben alakult, tagjai a Kodály Iskola művésztanárai. Országszerte koncertezenek, a Magyar Rádió több koncertjüket sugározta, eddig megjelent CD felvételeiken a Bach-család és a Doppler-fivérek művei hallhatók.

- Az együttes lelke, szervezője Dratsay Ákos. Ez egyúttal vezető szerepet is jelent?

- A koncerteket, műsorokat illetően én hozom a döntéseket, de művészileg nem. Akik ismerik az együttest láthatják, hogy a pódiumon négy önálló egyéniség van jelen, mindenki a saját tehetségét adja a produkcióhoz. Az kétségtelen, hogy a próbák során én vagyok a legkezdeményezőbb, - hisz kell valaki, aki szavakkal is irányít, - de éppen ezért én követem el a legtöbb hibát is. Ilyenkor Bea és Márti nem szavakkal tiltakoznak, hanem játékukkal, oly módon, hogy nem alkalmazkodnak a számukra idegen megoldásokhoz. Emögött általában helyes meggyőződés áll és ezt érezve én is örömmel csatlakozom hozzájuk. Laci, mint köztünk talán a legcsendesebb, alkalmazkodó készségével -, ami semmi esetre sem jelenti egyéniségének feladását - illeszkedik együttesünkbe. Talán szerencsés is, hogy csak egy vezető egyéniség van közöttünk, de mindenki képvisel egy eszményt és azt követi.

- Hogyan választották az együttes nevét, ami az egyetlen cím, ahol Kecskemét és a Bach név együtt szerepel?

- 1990-ben volt az első közös koncertünk, ahol a Bach-család tagjainak műveit játszottuk, így a műsorból adódott a név. De ez egyúttal stílust és repertoárt is jelez, hiszen a barokk zeneművek jelentik műsorunk gerincét. A név ugyanakkor hitvallás: kötelez a magas színvonalra, egyfajta mérce saját magunk számára.

- Emellett a XX. századi zenének is elkötelezett előadói.

- Valóban, több szerző is komponált darabokat az együttes számára: Kocsár Miklós, Láng István, Rózsa Pál, Sári József, Szigeti István. A négy hangszer igen változatos összeállításban szerepelhet a szólótól a legkülönfélébb páros vagy hármas kombinációit, s ez inspiráló a kortárs szerzők számára is.

- A hangszerek variálásán túl milyen lehetőségei vannak még a repertoár bővítésének?

- A klasszikus és romantikus művek ilyen hangszerösszeállításra szóló hiányát átíratok készíttetésével igyekszünk áthidalni, elsősorban Rózsa Pál zeneszerző segítségével, de mi magunk is próbálkozunk. Már megszületetett néhány népszerű romantikus remekmű átirata (Schubert f-moll fantáziája, Saint-Saëns: Az állatok farsangja), ezeket elő is adtuk tavasszal, most készül Rossini Sevillai borbély nyitányának átdolgozása.

- Alig tudtunk időpontot egyeztetni. Ez azt jelenti, hogy ilyen zsúfolt a programjuk?

Kecskeméti Bach Együttes - tagjai a kecskeméti Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola művésztanárai:

Dratsay Ákos - fuvola. Budapesten született, iskoláit Hódmezővásárhelyen és Szegeden végezte. 1983-ban szerzett diplomát a Zeneakadémián, 1984 óta él Kecskeméten.

Berényi Bea - fuvola. Mohácson született, zeneiskolába és zeneművészeti szakközépiskolába Pécsett járt, 1984-ben diplomázott a Zeneakadémián.

Agócs Márta - gordonka. Diplomáit Debrecenben (1977) és a budapesti Zeneművészeti Főiskolán (1985) szerezte, 1984 óta kötődik Kecskeméthez.

Révész László - csembaló. Komádiban született, a budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Szakközép-iskola után 1981-86-ig tanult a Zeneakadémián, végzettsége: orgonaművész és zeneelmélettanár.

- Szerencsére elég sok felkérésünk van. Az október végi kecskeméti fellépés mellett a közeljövő legfontosabb eseménye Ausztriában lesz, ahol Kismartonban fogunk koncertezni, de csak hármasban. Egyébként van már felkérésünk 2000-re is.

- Két fuvolával és csellóval bárhol tudnak koncertezni. Mi volt a legkülönlegesebb helyszín?

- Mártélyon a szélmalom, ami most Szalay Ferenc festőművész tulajdona. A hangszerek együttes szerepeltetése valóban sok lehetőséget kínál, de azért a koncertjeink műsorát úgy igyekszünk összeállítani, hogy lehetőleg négyen együtt is minél többet a pódiumon legyünk.

• • •

- Berényi Bea szintén fuvolaművész, Dratsay Ákos felesége. Hogyan határozták el a kecskeméti letelepedést?

- Egyszerűen adódott, mivel itt mindketten ugyanabban az intézményben kaphattunk állást, és ezt a lehetőséget használtuk ki.

- Hogyan lehet összeegyeztetni a tanítást és a művészi pályát?

- A tanítás nagyon hiányozna, ha csak művész-életet élnék, de művészi élményeimet tanítványaim körében is hasznosítom. Ha valami miatt kevesebbet koncertezünk, akkor a gyerekeknek sem tudok olyan világosan magyarázni.

- Melyik zenetörténeti stílus a legkedvesebb?

- Minden zenetörténeti kor és stílus közel áll hozzám, de talán Mozartot választanám. Az ő műveinek előadásakor érzem a legfelszabadultabb örömöt.

- Az együttessel többet szerepel. Nem hiányzik a szólista karrier?

- Szólistaként is szívesen játszom, de ez ritkább, s ilyenkor kicsit izgulok is. Az együttesben szerzett rutin miatt ez az igazi színtér, így szoktak meg bennünket, így kérnek fel többször, ez a természetesebb.

- Tanáraik közül kikre emlékeznek a legszívesebben?

- A szakközépiskolában én Barth Istvánnál, Ákos dr. Sebestyén Istvánnál tanult. Ők mindkettőnk számára életre szóló, követendő példát adtak a szakma iránti elkötelezettségből, művészi hitvallásból. A Zeneakadémián mindkettőnknek Pröhle Henrik volt a tanára. De ne feledkezzünk meg a zeneiskolai tanárainkról sem. Ők voltak azok, akik megszerettették velünk a hangszert, a gyakorlást, akik a pálya felé irányítottak bennünket. Ezért is vagyok hálás Várhidy Györgyné Edit néninek, aki a zenei pályára irányított. Mostani tapasztalataink-kal, szakmai munkánkból visszatekintve tudjuk csak igazán értékelni, hogy mit jelentenek a megfelelő alapok.

- Ha éppen nem tanítanak vagy koncerteznek, mivel telik a Dratsay házaspár ideje?

- A kettőnk élete a zene körül forog, ami azon kívül van az inkább a gyermeknevelés, gondozás, vagy a ház körüli teendők a kertben és a lakásban.

• • •

- Agócs Márta az együttes csellistája. Ön is a szokásos úton indult a pályáján?

- A zenei pályán igen, de nem csellistaként. Ez egy kicsit kanyargósabb volt, mert először alapfokú oktatásra jogosító cselló-, szolfézs-, énektanári diplomát szereztem, s már főiskolai éveim alatt is tanítottam Gyulán, majd Abonyban. 1981-ben megnyertem az I. Országos Zeneiskolai Gordonkatanári Versenyt, ezután nyertem felvételt a Zeneakadémiára, ahol Perényi Miklóshoz kerültem. Tőle kaptam a legtöbbet a hangszeres tudásomhoz, de a kamarazenészi felkészültségem alakulásában Kurtág Györgynek is legalább ekkora szerepe van.

- Hogyan került Kecskemétre?

- Bayreuthban koncerteztünk egy női vonósnégyessel, amikor Maczák János távirata utolért: jöjjek haza, lesz állásom a Kodály Iskolában. Vele Kecskeméten, az 1984. évi Kodály Szemináriumon koncerteztünk együtt, egy igen nehéz Balassa művet játszottunk.

- A kamarazene, a tanítás vagy a szólókoncert a legfontosabb?

- A tanítás állandóan jelen van az életemben. Elsősorban a szakközépiskolai korosztállyal foglalkozom, de voltak már fiatalabb növendékeim is. A többi változóan alakul. Van amikor több a szólókoncert, van amikor a kamarazene. A Bach együttes tagjaival idejövetelem óta vannak közös fellépéseink. Versenyműveket is szívesen játszom, ha alkalom adódik, de igazi terepem a vonósnégyes. A repertoárom legbecsesebb darabjai J.S. Bach művei.

- Szabadidő?

- Olvasás, jóga (kezdő szinten!), nyárom az úszás, utazás, például Olaszországba.

• • •

- Révész László a Bach együttesben csembalón játszik, egyébként orgonaművész, akit sokszor hallhatunk zongorázni. Melyik az igazi?

- Már 8. osztályos koromban kezdődött a vonzódásom az orgonához, először a lemezek gyűjtésével. A szakközépiskolát zongoristaként kezdtem, utána váltottam az orgonára Both Lehel, majd Lehotka Gábor növendékeként. Egyébként egész életemben párhuzamosan volt jelen a zongora és az orgona. Zongorán nem szoktam szólózni, de kíséretet, - legyen az cselló, hegedű, fuvola, oboa vagy kürt, igen gyakran kórus - szívesen vállalok.

- Versenyek?

- 1982-ben Linzben, a Bruckner orgonaversenyen vettem részt, 1983-ban harmadik díjat nyertem Budapesten a III. Liszt Orgonaversenyen.

- Kecskemét?

- Még zeneakadémistaként kezdtem itt tanítani, kezdetben kezdő zongoristáim is voltak, aztán 1986-tól engedélyezték az orgona tanszakot, azóta ezt vezetem.

- És a csembaló?

- Ez egy kirándulás: engem minden billentyűs hangszer vonz és a Bach együttessel kiváló lehetőségem nyílik a barokk kamarazenében való elmélyülésre és persze a csembalózásra is.

- Hobby?

- Angol nyelv, olvasás, kerékpározás és az autózás.

Írta:
Horváth Ágnes

Közéleti lap Köztér

KÖZELKÉP

Horváth Mari Balázs Béla-díjas filmrendezőről

A városban számos területen dolgoznak, olyan emberek, akiknek a munkásságát szakmai díjjal ismerték el a tudomány, az oktatás és a művészetek területén. Szűkebb környezetük ismeri munkájukat, ám az érdeklődő polgárok keveset tudnak róluk. Sorozatunkkal népszerűsíteni kívánjuk a kitüntetettek tevékenységét, terveit.

Elsőként, Horváth Marit, a kecskeméti rajzfilmstúdió rendezőjét szólaltatjuk meg, aki ma elismert személyisége a hazai és nemzetközi animációs filmszakmának. Az 1990-ben Balázs Béla-díjjal kitüntetett művész életpályájának az alakulásáról képet alkothatnak, a közreadott beszélgetés alapján.

Önarckép, grafika

- A pécsi művészeti gimnázium ötvös szakán végzett diák, hogyan lett a kecskeméti rajzfilmstúdió munkatársa?

- Ötvös vagy szobrász szerettem volna lenni, de közben a pécsi művészeti gimnáziumban megjelent Mikulás Ferenc és egy nagyon jól sikerült, lelkesítő beszédet tartott arról, hogy egy rajzfilmstúdió nyílik Kecskeméten. Pócs Péterrel, akivel jó barátság kötött össze, mindkettőnket felcsigázott a lehetőség és jelentkeztünk. Engem felvettek és itt maradtam, mert megkapott ennek a lelkes kis társaságnak a hangulata és a lehetőségek.

- Ha valaki rendezőként dolgozik az animációs filmszakmában, annak a munka minden területét meg kell ismernie, hogyan sikerült ezt megvalósítania a felkészülés időszakában?

- Kezdettől fogva az érdekelt, hogy hogyan lehet megoldani azokat a dolgokat, melyekkel Reisenbüchler Sándor és Jankovics Marcell filmjeiben találkoztam. Teljesen magával ragadott az a felismerés, hogy rajzfilmen ilyet is lehet csinálni. Természetesen nagyon sok tanulás és tapasztalás kellett ahhoz, hogy az ember neki kezdjen egy film elkészítéséhez. Egyéves tanulási folyamat előzte meg a munkát, amikor zeneszerzést és pantomimet tanultam, a rajzfilmekhez kötődő előadásokat hallgattam, és János vitéz című filmben "kifestettem". Majd Sipos Szabó Tamással dolgoztam egy filmen, itt készítettem először fázisrajzokat és elsajátíthattam egyfajta filmes stílust. Így jutottam el Az egér a Marson című filmhez, amelyben már animáltam.

- Gyorsan elérte a nemzetközi siker!

- Igen, elég hamar elkészítettem az első önálló filmemet. Weörös Sándor versét, Az éjszaka csodáit filmesítettem meg, a Kaláka Együttes zenéjével, mely 1982-ben az ottawai Nemzetközi Animációs Filmfesztiválon díjat nyert.

-1983-ban elkészült az Ajtó című sorozat 8. epizódja, melyet a rövidfilmek kategóriájában két díjjal ismertek el.

Tíz évvel később, a Zöldfa utca 66 című filmét Európa 16 legjobb animációs filmjei közé jelölték. Milyen hatást váltott ki az a felismerés, hogy nemzetközileg elismert szaktekintéllyé vált a filmrendezők körében?

- Ezek a díjak és az elismerések számomra távoliak és nehezen realizálhatók. Számomra az igazi elismerés, mikor a barátaim és munkatársaim, akikkel együtt dolgozom, örömmel vesznek részt a munkában és a sikereinknek is örülnek.

- Jelenleg a stúdióban, milyen filmen dolgozik?

- Nyáron a németek megbízásából bérmunkán dolgoztam, és emellett a Mozgókép Alapítvány pályázatára benyújtottam egy forgatókönyvet, melynek az induláshoz a szükséges pénzt elnyertem. Így elkezdhettem az új egyedi filmem megvalósítását, Rajzok egy élet tájairól címmel, mely Szabó Lőrinc Tücsökzenéjének az alcímekét ismert. Ez évben szeretném befejezni a filmet, melynek a zenei utómunkálatai áttolódnak január-február hónapokra, és így 1999-ben már a közönség is megismerheti.

- A stúdióban végzett folyamatos munka mellett, adódik-e lehetősége arra, hogy bekapcsolódjék a városban működő közösségek munkájába?

- Nagyon sok alkalom adódik és én ezt ki is használom. A rajzfilmkészítés nagyon megkoptatja, elhasználja az embert. Kitartást kívánó műfaj ez, mely rabszolga munkára emlékeztető erőfeszítéseket is igényel. Ezért nagyon örülök, ha más területekre is elkalandozhatok.

Így vettem részt a Késmárky Mária és Pejkó Zsuzsa által az első osztályosok számára írt Világlátó c. tankönyv illusztrálásában, melyet a piarista Kyrius Kiadó jelentett meg, és az idei tanévtől a környezetismeret- rajz-technika ismereteit tanítják belőle. Számos alkalmazott grafikai felkérésnek teszek eleget, a könyvek illusztrálása mellett, CD-borítók, kazettaborítók és zenés könyvek tervezésekor. Jelenleg a Gryllus testvéreknek, Vilmosnak és Dánielnek a CD-borítóján dolgozom.

Nagyon jó a kapcsolatom a Ciróka Bábszínházzal, az elmúlt évben megbízást kaptam a Gombra nyíló kapu című darab tervezési munkájára, ahol a látványtervem a figurákkal, a jelmezekkel, a díszletekkel együtt valósult meg. Részt vállaltam a megyei önkormányzat művészeti díjakat odaítélő kuratóriuma munkájában is.

- Kiállításokon is egyre gyakrabban láthatók alkotásai, mióta a papírmasét, mint anyagot, a saját örömére felfedezte.

- Ez valóban a "papírmasé szerelmemnek" köszönhető! Ebben az évben közös kiállításon szerepeltem a lányaimmal Kecskeméten, az Erdei Ferenc Művelődési Központban, Budapesten, az Újpest Galériában.

Életemnek látszólag szerteágazó tevékenységében, mindig harmóniára törekedtem, mert számomra ez a legfontosabb.

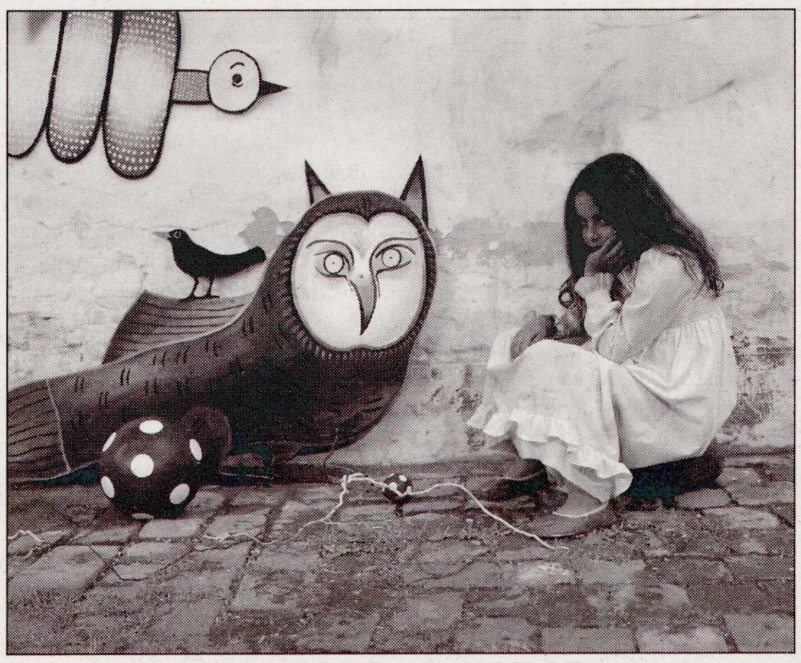

Jelenet a Zöldfa u. 66. című filmből

A Világlátó c. tankönyv borítója

Késmárky Mária, a kecskeméti Piarista Gimnázium volt tanára, az elsőosztályosok környezetismeret-rajz-technika tankönyvének megírásakor, Horváth Marit választotta társul, az illusztrációk elkészítésére.

- A tankönyvírás nem szerepelt terveim között, így váratlanul ért a megbízatás. A Világlátó kerettantervének a kidolgozásában részt vettem, de mégis váratlanul ért, hogy a tankönyv megírására felkértek Pejkó Zsuzsával. A kiadó által megbízott illusztrátor volt a harmadik társunk, aki visszalépett. 1997 decemberében vészjelekét adtam le ismerőseimnek, hogy javasoljanak valakit, aki a munkát elvégezné. Mikulás Feri, Horváth Marit ajánlotta, akit személyesen nem ismertem, de karácsony előtt két nappal telefonon felhívtam és felkértem a munkára. Január 2-án már együtt dolgoztunk, a megírt szöveg és a szóbeli tájékoztatás alapján. Horváth Mari sokat segített azzal, hogy javasolta, hogy egyes témákat, a szöveges megfogalmazás helyett, képekkel jelenítsünk meg. Felhőtlen, jó kapcsolat alakult ki köztünk a munka során, mely a következő három könyv megírásakor még jobban kiteljesedhet.

Lejegyezte:
Kiss Márta

Félévszázad fényében

Félévszázados az Iskolánk. Fiaim gimnáziuma, melynek métervastag falai adják a koranyári árnyékos hűvösséget, ilyenkor, kezdődő télben pedig őrzik a lélek melegét.

Az iskola számomra Templom, amelybe belépni csak áhítattal és meghatottan tudok. S az iskola millió emlék, eszmélkedésünk mértékegysége.

Én az általános iskola első osztályát egy tanyai, nyolcosztályos , összevont iskolába jártam. Városban laktunk, de gyermekkoromat nagyapám, tanyáján töltöttem, és a táj még az iskolakezdésre is odattartott. Taposta gyermek lábam, lábacskám a derékig érő sarat. Eltelt harminc év, és véletlenség arra jártam, a tanyasi osztatlan iskola előtt vitt el az utam. A sár a régi volt, az épület azonban a pusztulásé. Udvaráról ellopván a harangláb, melynek állványzatán mindenkor megkondult délben a harang, s vitte a szél a hangját vigaszul a határban görnyedőkhöz. Bedőlt már az iskola fala is, üresen tátongtak az osztálytermek. Jártam a réglátott s omlott falak között, s egyszer csak egy kis szobácskában ott-találtam első tanítómat. Az elhagyott és elhagyatott iskolában Ő még betegen, maga is elhagyottan és elhagyatottan ott lakott.

Mint a hűség szobra. Mert a diákok elmennek. Őrzőnek a métervastag álló falak között, vagy a leomló vályogfalak között, csak ők maradnak, tanáraink.

Általános iskolás falaim között is, a későbbi, városi falak között is meghatottan járkáltam. Az illat, a hűvösség, a "hogy ne feleljek aznap" félelme, minden eszembe ötlött egyetlen pillanatban. Élő és holt tanárok eleven képe.

És Gimnáziumom, ahol huszonhét éve végeztem, de ahová - így játszik velem az idő - mint gimnazista akár holnap is visszamennék. Felelni még mernék is. Csak érettségizni ne kellene. S milyen jó lenne - így játszik velem az az időgép -, milyen jó lenne az első szerelmek tiszta, újra átélt pillanata.

És az Eötvös kollégium. Megszűntették, újralapították, újracserepezték. Új lakói újra belakták. De a Kollégium, a virtuális Collégium akkor is megvolt, amikor épp betiltatván.

Szüleink, nagyszüleink, dédszüleink nevét tudnunk kell, őriznünk kell az időben, legalább három generációra vissza kell tudnunk tekinteni. Nevüket tudjuk, arcukat s harcukat tudjuk, ez erkölcsi kérdés.

És tanítóink nevét, arcát őriznünk kell az Időben, ez is erkölcsi parancs.

Ő volt, aki megtanított a betűvetésre. Ő, aki a számolás, ő, aki a rajz, ő, aki az irodalom tudományába kezünket fogván bevezetett. Sorolnunk kell és idéznünk őket, büszkén.

És tudnunk kell Róluk, hogy ők még akkor is ottmaradnak a métervastag falak között, vagy leomlott vályogfalak között, amikor mi már elballagtunk.

Ottmaradnak, őrizőnek.

Holtukban is ottmaradnak, testüket, porukat és szellemüket adják a falaknak, mint a balladában Kőmíves Kelemenné.

Egy rajzkiállítás falai között bóklászok, fiaim gimnáziumában, a félévszázados jubileumát ünneplő kecskeméti Katona Gimnáziumban. E képek készítői is, egykori diákok, már szerte a nagyvilágban. Csak a képek őrizői maradtak: áldott, hűséges tanárok.

Írta:
Pintér Lajos

Drogambulancia a megyei kórházban

Talán kevesen - túl kevesen - tudják, hogy idestova egy esztendeje Kecskeméten is működik már drogambulancia, amit elméletileg önként, és természetesen beutaló nélkül kereshetne fel bárki, akinek problémája támad a kábító hatású szerekkel. Akár úgy, hogy maga vált rabjává valamelyiknek, akár mert hozzátartozóján észlel erre utaló gyanús jeleket. A TÁMASZ-ambulancia vezetője, dr. Mättyássy Adrienn pszichiáter szakorvos azonban arról számol be: az önkéntesség ritka, mint a fehér holló.

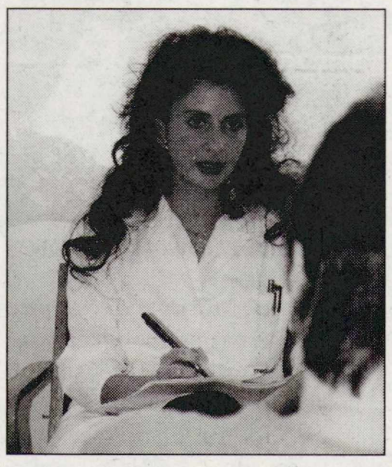

- Sajnos, az esetek többségében a rendőrség közvetítésével kerülnek hozzánk a betegek, akik - miután valamilyen drog birtoklásán érték őket - egyelőre választhatnak, hogy a gyógykezelésnek vagy a büntetőeljárásnak vetik alá magukat - mondja a fiatal doktornő.

- Mik ma a legnépszerűbb drogok Kecskeméten?

- A marihuána és az amfetaminszármazékok, de a szipuzás is dívik még. Az egyik kezemen meg tudom számolni, hány kemény drogos betegünk van. Ami nem jelenti azt, hogy ne lennének sokkal többen a városban. A drogambulancián megfordulók nagy része főleg hétvégeken nyúl a kábítószerekhez, ezektől akarja "jobban érezni" magát.

- Vajon tudják, mit csinálnak?

- Nos, nem a legalacsonyabban iskolázott rétegekből kerülnek ki a pácienseink. Ami legalábbis feltételezni engedi azt, hogy hallottak már a drogfogyasztás veszélyes következményeiről. Ennek ellenére - reprezentatív felmérések szerint - a mai középiskolás korosztály 30-40 százaléka túl van a kábítószerrel való első találkozáson. Megkóstolta, kipróbálta, s gyakorlatilag csak a saját belátásán - és persze a zsebpénze mennyiségén - múlik, hogy fog-e vele élni a továbbiakban. Mert hozzájutni már nem gond.

- Hogyan érhetnénk el, hogy kíváncsiak se legyenek a kábítószerekre?

- A lelki tartalommal teli szülőgyermek kapcsolat - egyáltalán: a folyamatos kommunikáció a szülő és gyermeke között - az egyetlen valóban hatásos megelőzési mód - állítja Mättyássy doktornő. - Ha a szülő viselkedése, magatartása nem hiteles a gyerek számára, az elkezd másutt, házon kívül példaképeket keresni. Sajnos a tiltás önmagában szinte teljesen hatástalan.

- Pedig gyaníthatóan sokan vagyunk, akik - időhiányra hivatkozva - drog-ügyben is a puszta elrettentés (esetleg már a szankcionálás) eszközeivel élünk. De mi a véleménye arról, hogy a közeljövőben erre akar váltani a ma még humánusnak mondható törvényi szabályozás is?

- Reméljük, nem lesz túl szélsőséges a váltás. Hiba lenne figyelmen kívül hagyni, hogy a drogosok betegek, méghozzá az egyik legsúlyosabb betegségben, a szenvedélybetegségben szenvednek. Ami, ha már elhatalmasodott, természeténél fogva legyőzi az emberi akaratot, a józan észt. A kábítószerfüggő beteg nem gyógyul meg attól, hogy börtönbe csukják.

- Az alternatíva tehát a gyógykezelés lehetne?

- Tulajdonképpen igen, ha ezen nem csupán egészségügyi kezelést értünk. Az orvosnak ugyanis nagyon korlátozottak a lehetőségei. Nincsenek igazán eszközei arra, hogy valami vonzóbbat kínáljon a betegnek, mint a drog nyújtotta öntudatlan bódulat volt, amelynek idejére legalább mentesült a valóság gondjaitól. Ahogyan a megelőzés sem az egészségügy kompetenciája - hanem a családi és az iskolai nevelésé -, a társadalomba való visszatérésben is a beteg számára elfogadható kisközösségek tudják a legtöbb segítséget nyújtani.

Sz. K.

Elevenen, koporsóban

Történetünk hőse - nevezzük Zitának - gimnazista korában, másfél éven keresztül volt a drog foglya. Alábbi vallomásához azért nem adta a valódi nevét, mert még most, húsz év után is fél a megbélyegzéstől. Azoktól az előítéletektől tart, amelyektől - mint megdöbbenve tapasztalta - a történtek ellenére ő maga sem mentes.

"Teljesen lemerevedtem, mikor a tavalyi évnyitón megláttam, ki lesz a gyerekeim iskolájában az új napközi-otthon-vezető. A hetvenes évek végén, mindketten vadóc tinédzserként, többször előfordultunk közös bulikon, ahol ki-ki a maga választotta anyaggal pusztította az agysejtjeit. Legtöbben ittak - volt, aki gyógyszerre -, néhányan ragasztóztak. Fű meg por még nemigen volt forgalomban. Az a tizenöt-tizenhat éves kislány, aki akkoriban ez a mi újdonsült napközis tanító nénink volt, minden alkalommal botrányosan kiütötte magát. Sokszor szó szerint úgy kellett hazavinni. A szülei - egzaltált értelmiségi házaspár - ilyenkor, bármilyen későn is történt a hazaszállítás, mindig ébren, felöltözve várták. Aztán még ott, az idegenek előtt csúnyán összevesztek, melyikük miatt jutott ide a lányuk.

Később hallottam, hogy kemény drogokkal folytatta, láttam is egyszer-kétszer a városban kóválygni, úgy közlekedett, mint egy alvajáró. Nem ismert meg azon a bizonyos évnyitón sem. Nehezemre esett, hogy ne mondjam el senkinek a titkát - tulajdonképpen a közös titkunkat -, de nem akartam kisiklatni az életét. Isten tudja, milyen megpróbáltatásokon, elvonókúrákon át vezethetett az útja a mi kis napközinkig.

Fél évig sem bírta. Visszaesett, majd botrányos körülmények között távozott az iskolából.

Én pedig szégyelltem magam, mert igazából egy percig sem hittem benne, hogy ilyen előélettel jó pedagógus válhatott belőle.

Nekem nem kellett elvonókúrára menni, megtették a magukét a halálos hallucinációk. Korábban a drog hatására rendszerint feldobódtam, nevetgéltem, és főleg fantasztikus helyekre "utaztam": óriási hegyek tetejéről, vagy talán az űrből néztem le a földre, kivilágított városok fölött suhantam el, közben az arcomon éreztem a szél simogatását. Elképesztően valóságosnak tűnt minden! Ahogy később a koporsó is, amiben feküdtem.

Több mint egy évnyi drogozás után ugyanis megszűnt minden korábbi kellemes érzékcsalódás. Attól kezdve csak azt láttam-éreztem, hogy egy koporsóban fekszem, ami rám van csukva, de úgy, hogy én még élek! Azt hiszem, ez volt a szerencsém. Hogy a szenvedélyem - valahonnan a tudatom mélyéből (vagy magasából) irányíttatva - a saját fegyverével fordult önmaga ellen. Próbáltam én, persze, hogy próbáltam korábban is leszokni, de nem sikerült. Ha drasztikusan abbahagytam, nagyon pocsékul éreztem magam: remegtem, ingerült voltam.

Pedig vészesen romlott a tanulmányi eredményem, mert akkor már az iskolában se voltam "tiszta". Mi, néhányan, úgy jártunk a lányvécébe "anyagozni", ahogy a többség cigizni. Nem használtunk, mert se tippeket nem akarok adni, se magyarázkodni, hogy hogyan is csináltuk.

Tény, hogy hatalmas önbizalmat adott, ha a szünet végeztével ebben a megváltozott tudatállapotban mentünk be órára, csakhogy ez az önbizalom csupán a drog hatásának, és nem a tudásunknak volt köszönhető, amint az sajnos többször is bebizonyosodott.

Gyűltek a viharfelhők: a barátnőmet eltanácsolták a gimnáziumból az érettségi évében, a barátom majdnem meghalt túladagolásban. A szüleim is megtudtak mindent, állandósultak az otthoni veszekedések. Gondolom, mindezek közrejátszottak abban, hogy ha - egyre nehezebben - anyaghoz jutottam, akkor is csak ez a borzalmas koporsó-látomás jött. Erre meg egyre ritkábban voltam kíváncsi. Valószínűleg azért nem voltak a végén elvonási tüneteim, mert így, ilyen fokozatosan tisztítottam meg magam a méregtől.

Azóta egyszer sem jutott eszembe, hogy újra érdemes lenne kipróbálni. Annál jobban aggódom amiatt, hogy ha én ilyesmibe keveredtem akkor, amikor még - állítólag - nem volt Magyarországon drogprobléma, milyen veszélyek leselkednek az én maholnap tinédzserkorú gyerekeimre? Azt sem tudom, jót tennék-e vele vagy rosszat, ha egyszer elmesélném nekik a saját drogkarrieremet. Azon a régi baráti körön kívül ma már senki nem is sejti rólam, hogy valamikor - hogy mondják ezt? - függő voltam.

Nem mintha megtagadnám hajdani önmagam.

De egyre inkább úgy tapasztalom, hogy rajtam kívül mindenki szent volt húsz évvel ezelőtt. A mai orvosok, tanárok, bankigazgatók és köztisztviselők, a jól szituált vállalkozók soha nem jártak rock-koncertekre, bűzös-zajos diszkókba, így soha nem ittak ott (vagy másutt) alkoholt, pláne nem használtak drogokat, és teljesen konfliktusmentes volt a serdülőkoruk. Ilyen hófehér múltú társadalomban - puszta önvédelemből - jobb, ha nem dicsekszik az ember a saját ifjúkori botlásaival."

Írta:
Szabó Klára

A baloldaliság esélyei

Magyarország a munkavállalók országa. A rendszerváltozás óta eltelt nyolc év alatt a nemzeti tőke nem szerzett erkölcsi hitelt magának. Ennek jelentős részben a hazai és a nemzetközi helyzet a magyarázata: erkölcsös privatizáció nincs, vagy legalábbis nem teremt rövid idő alatt a személytelen állami tulajdonos után hiteles magántulajdonost. A hazai tőkének pénz, tapasztalat és erkölcsi támogatás híján kellene versenyképesnek lenni a globális világgazdaság nemzetek feletti gazdasági szerveződéseivel. Például ezért fizet keveset - magyar tőkés a magyar munkásnak -, annak egy részét is zsebből, feketén, a minimálbéren bejelentett munkavállalóknak.

Ám a munkavállalók nem tudnak védekezni. A szakszervezeti mozgalom is elvesztette hitelét az elmúlt négy év alatt. Egy magát baloldalinak nevező kormány árusította itt ki a munkavállalók érdekeit, legalább 15 százalékkal leértékelve a munkaerő árát. Ezt egy kormánypárttal összefonódott, legerősebb szakszervezeti szövetség szó nélkül eltűrte. Ezzel lejáratta önmagát, és lejáratta a munkás-érdekképviselet eszméjét. Végtelenül siralmas volt, amikor a "fő" szakszervezeti vezető a tébé önkormányzatok érdekében sztrájkkal fenyegetőzött egy tv-nyilatkozatban. Nem is lett a demonstrációból semmi, de a gesztus arról szólt, hogy a bérek vásárlóértéke közömbös volt a szakszervezeti oligarchiának, ám az egészségbiztosítási konc érdekében bezzeg harcba hívnák a korábban elárult munkavállalókat.

Nemcsak hiteles szakszervezetük nincs a munkavállalóknak, hanem hatékony médiaképviseletük, közvéleményformáló értelmiségük sem. A hazai médiafőáram nem óhajt azonosulni a bérből és fizetésből élő társadalmi középrétegekkel. Egyrészt megváltoztathatatlan ténynek tartja, hogy a globalizáció körülményei között egy ország csak a bérek leértékelésével szállhat eredményesen harcba a multinacionális vállalatok kegyeiért. Másrészt a munkából élők érdekeinek védelme helyett a különféle kisebbségek helyzetére összpontosít. Eltűnik a határ a szociális segély és a minimális bér között: az egyik ember kevesebbé robotol, mint amennyi a másiknak az ölébe hull, anélkül, hogy két szalmaszálat keresztbe tenne érte.

Nincs mit csodálkozni azon, ha a munkavállaló középrétegek érdekeik képviseletét most azoktól remélik, akik ezt a választási kampányban nemzeti alapon ígérték nekik. Az új kormány erős állama a kampány retorikája ellenére nem értékes tudástőkével rendelkező polgárként, hanem magyarként óhajtja védelmezni őket. Ennek azonban korlátot szab az, hogy a honi tőke csak a honi munka rovására támogatható.

Elszomorító, hogy egy olyan országban, ahol egymást követően három szabad választáson a nemzetközi politikai baloldal szokásos értékeire és céljaira kívántak szavazni emberek, nincsen olyan szervezet, amely ezeket megszemélyesítené és következetesen képviselné.

Szándékosan nem a baloldal esélyeiről szól a cím, mert e pillanatban nem tudni, hogy a mostani választásokon vereséget szenvedett párt igazán annak nevezhető-e?

Ami miatt a leginkább borúlátó vagyok a hazai baloldaliság esélyeit illetően, az a globalizáció természete: a nemzetközi tőke képes összefogni, kihasználni az egyes régiók munkabérei közti különbségeket. A munkavállalói szervezetek közti kapcsolat azonban gyenge. A francia munkásnak nem érdeke az, ami a magyarnak: hogy onnan fele bérköltségért idehozzák a munkahelyet.

Attól tartok, ezt az ellentmondást sem a nemzeti tőke önmérséklete, sem a munkavállalói szervezetek régiókon átnyúló együttműködése nem fogja feloldani. Legfeljebb egy világméretű, kiszámíthatatlan társadalmi következményekkel járó gazdasági válság.

Írta:
Tanács István

A szerkesztőségnek nem gyakorlata írásokat magyarázni, azokhoz megjegyzéseket fűzni. Mégis annyi idekívánkozik: három hónap alatt nem találtunk vállalkozó publicistát, aki emellé az írás mellé tette volna a polgári-nemzeti oldalról szóló gondolatait. A lehetőség természetesen továbbra is adott! "Politizálni" továbbra is csak ebben a stílusban fogunk a lap hasábjain, ha írást kapunk.

a szerk.

Közéleti lap Köztér

Sikersportág Kecskeméten a birkózás

Ritka, mint a fehér holló, ha egy csapat telt lelátók előtt játszik, kevés a sportág, amely megtöltené nézőkkel a stadionok sorait. Mintha a versenyzők, edzők és bírák diszkrét magánügye lenne egy-egy verseny. Ellenkezőt nem lehet elmondani a KTE-s birkózók szombat délelőtti NB-I-es csapatbajnokságának visszavágójáról sem, amikor a Dunaferr SE csapatát fogadták, hogy az ötödik helyért megküzdjenek. A mérkőzést 26:5 arányban megnyerték, a KTE bennmaradt, a Dunaferr kiesett az NB. I-ből.

- Érdektelenség, kiábrándultság, begubódzás. A sport sokat veszített népszerűségéből. Hosszas elemzés kellene az okok feltárására, - ezzel kezdi a beszélgetést egy sikeres kecskeméti sportvezető, **Balla József,** a Magyar Birkózóválogatott szövetségi kapitánya. Pedig a tévésportközvetítéseit nézve azt láthatjuk, hogy Nyugat-Európában soha nem tapasztalt népszerűség övezi a különböző sportágakat. Nálunk szemléletváltásra van szükség, hiszen a nemzeti érzés, a nemzeti tudat kialakításának egyik lehetősége a sport, de a lokálpatriotizmust is erősíti, ha a helyi csapatokat magáénak érzi a közönség. Nem hiába van az, hogy ha Clinton valahol megjelenik, mindig elmondja, hogy Amerika - első. S az amerikaiak ezt hallva el is hiszik, be is bizonyítják.

- Akkor minden rendben van, hiszen miniszterelnökünk, Orbán Viktor igazolt futbalista...

- Majd csak akkor reménykedem, hogyha egyszer egy tömegfutóverseny egész távját végigfutja... Pedig a sportnál nincs hasznosabb az egészségmegőrzésben, a prevencióban. A sportolás igényét kell felkelteni a gyerekekben, a fiatalokban, az életmód részévé téve. Ebben az iskolai testnevelés kap nagy szerepet, hiszen onnan a legjobbak kiválasztódnak az élsport számára, míg a tömegsport befogadja azokat, akiket nem csupán az eredmény, de a mozgás öröme is motivál, de visszavárja az élsportból "kiöregedetteket" is.

- Kinek a feladata az igény felélesztése?

- A tapasztalat az, hogy a szülő, vagy a barát, illetve az edző az, akinek a hatására a gyerek el kezd mozogni, és rádöbben, hogy a céllal, feladattal, fegyelemmel telített "dolog" érdekes.

- És persze a divat!?

- Vitathatatlan, hogy egyes küzdősportokat a divat népszerűsít, bár meg kell hogy mondjam, szerintem a karate például sokkal inkább filozófia, mint sport.

- Ehhez még hozzátehetjük azt is, hogy a filozófia viszont kevésbé érvényesül benne.

- A birkózás viszont a legősibb gyökerű küzdősport, barlangrajzok örökítenek meg olyan fogásokat, amelyeket ma is alkalmazunk. Ugyanakkor a gyermek és a fiatal életének minden szakaszában kiváló alkalom a test egyenletes fejlesztésére is, a mozgásigény kielégítésére is. És az benne a legszebb, hogy a saját erejéből győzhet, verekedés nélkül.

- Kecskeméten mióta honos ez a sportág?

- A KTE birkózó szakosztályának "születési dátuma" 1911, de előtte már a MÁV keretein beül is meghonosodott, sőt a KAC-ban is...

- Melyik időszakra esik a kecskeméti birkózósport fénykora?

- Az elmúlt egy évtized a legsikeresebb. Ez nemzetközi és hazai eredményekkel is bizonyítható. Igaz viszont, hogy junior-versenyeket csak 1970-óta szerveznek, s így több az alkalom a minősített eredmények elérésére is.

- Kitekintése van az ország birkózósportjának felmérésére. Hogyan

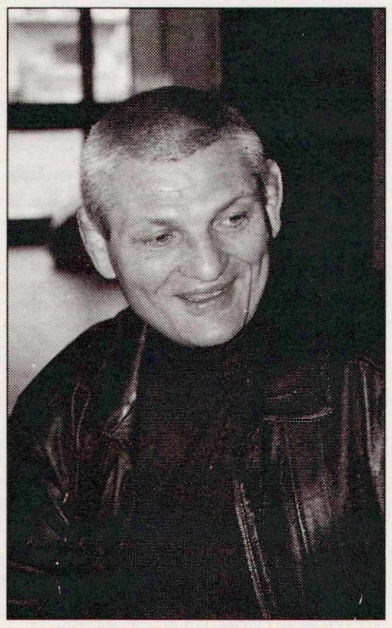

Balla József

látja Kecskemét helyzetét ebben az összefüggésben?

- Ha az utánpótlás nevelését is alapul veszem, akkor Kecskemét a vidék legjobbja.

- Miért "éri meg" a birkózásban tehetséges fiataloknak vállalni a mindennapos, kemény edzéseket, a szigorú fegyelmet követelő sportéletet?

- Most hagyjuk figyelmen kívül az olimpiai érmekért, vagy a VB, EB helyezésekért járó prémiumokat, melyek persze nem mellékesek. De ennél is fontosabb talán, hogy ez az életforma kialakít egy hovatartozást, az élet végéig működő kapcsolatrendszert, amely még nemzetközi viszonylatban is működik, akár az üzleti életben is hasznosíthatóan. Ha úgy tetszik, ennek a sportnak is van filozófiája, még ha ezt eddig igazából nem fedezték fel. Ámbár, ha a szétesett Szovjetuniót tekintjük, világosan látható, hogy a ma szinte egyetlen eredményes szervezőerőt a volt sportolók jelentik. Tudják, hogy mit köszönhetnek hazájuknak, s most üzleti hasznukat visszaforgatják a sportba.

- Hány éves korig űzhető sikeresen ez az sport?

- Vadász Csabi már megöregedett - mutat Balla József az általam 18 évesnek saccolt fiúra - 38 éves. Jó birkózó volt, VB-dobogós.

- A birkózóknál nincs öregfiúk csapat?

- Ez küzdősportág, amit rendszeres edzés nélkül nem lehet űzni. Ha a bőr elszokik az igénybevételtől (egyébként a bőrön keresztül érzékelik a versenyzők az ellenfél minden rezdülését, hiszen a fogásban nem is láthatják), könnyen bekövetkezik a sérülés. Az ízületek, ha meszesedésük megkezdődik, fájdalmasan reagálnak az igénybevételre. Viszont: a birkózók kiegészítő sportként a focit űzik szenvedélyesen és sikeresen, ahol a játékos kedvüket kiélhetik.

Egyébként is a rendszeres edzés a lényeg: sok nagy, erős ember járta már meg, amikor kiállt egy semmi kis birkózóval, egy perc alatt megszuszogósodtak. Visszatérve a kérdésére: harminc éves korig ideális a versenyzés, ebből is 5-6 év, amikor képes a kimagasló lobogásra.

- És azután?

- Megváltozott a szemlélet, a sikeres versenyzők főiskolások, egyetemisták. Az edzők is figyelembe veszik ezeket a kötelezettségeket, és így összeegyeztethető a két tevékenység. A kemény napi munka olykor egy nap alatt 6 kilót levesz a testsúlyból. Persze a regenerálódás nem csak az alvás: ilyenkor van mód a fejet is képezni.

- Gyakoriak a sérülések?

- Mint mondtam, a rendszeres edzés mellett a legritkábban történik baj. Azért a bordák és váll, a szabadfogásban a a térdek ki vannak téve veszélynek. De ennél is fontosabb, hogy ez a sport, a kéz kisujjától a láb kisujjáig minden testrészt egyenletesen fejleszt, és szinte miden más sportághoz ad alapot. Ezért is fontos, hogy az általános iskolákban is meghonosodjon - amint ez Kecskeméten már természetes - mert kellő felügyelet mellett a fölös energia levezetése az iskolai tanulmányi munkát is eredményesebbé teheti.

- Kecskeméten akkor helyén van a birkózás?

- Sorolom az iskolákat: a Forradalom utcai, a Lánchíd utcai, a Mátyás király körúti, a Hunyadivárosi, a kadafalvai, a katonatelepi, no és a Zrínyi, meg a hetényegyházi - ahol Vajda Rudolf igazgatóval az élen a testnevelők, értékén alkalmazzák a testedzésben a birkózást.

Ugyanakkor a város vezetői is értékelik azokat a eredményeket, amelyeket versenyzők "termelnek". Ámbár a sponzorálás módozatait a célszerűség és a korrektség elve alapján meg lehetne reformálni, a hatékonyság érdekében.

Ennek a kultúráját is meg kell honosítani.

- Öröm Önnel a birkózásról beszélgetni. Ahogy az arcát nézem, hasonlatos a görög birkózók arcmásához.

Hogyan kezdte a sportot?

- Engem is az osztálytársam, Kerekes Feri vitt el a szőregi klubba, aztán ottragadtam - és itt vagyok.

A birkózócsapat.
A kép bal felső sorában első Kovács Zoltán vezetőedző.

Szabó István

A KTE birkózó szakosztályának elnöke **Szabó István.** Az csak természetes, hogy a vendéglátó szakmában is jónevű sportbarát ezen a szombat délelőttön is a sportcsarnokban kíséri figyelemmel a versenyt. **"A Szabó Pisti"** ugyanis a fia. Eredményekről, munkáról, hűségről beszélgetünk, s csak úgy mellesleg említi meg, hogy a napokban ünnepelték feleségével a 30. házassági évfordulójukat. S amint az már lenni szokott, ilyenkor elő kell sorolni a gyerekeket, a legnagyobb 29, a középső 27, és a vakarék, a 18 éves Szabó Pisti. Persze a szeretetből ráragasztott jelző az apai büszkeség leplezésére is szolgál. Hat éves korától birkózik, EB-n VB-én is indult már, s az apa reményei (valamint a szakosztály vezetőié) nem alaptalanok. Érettségi után most katona a gyerek, edz, s az ezredfordulóig hoznia kell a várt eredményeket.

- Hogy-hogy csak a legkisebb lett birkózó?

Nagy derültséggel kapom a választ:

- A nagyobbak - lányok! Na de az unokáim! Két fiú, 5 és 6 évesek. Ők biztosan birkózók lesznek!

Rónai Péter 1984 óta birkózó. A Bólyaiba járt, sportosztályba. A 21 éves fiatalember közgazdaságtant hallgat a miskolci egyetemen: levelező tagozaton. Most a verseny után sincs sok ideje, megfontoltan osztja be idejét, hogy mindenre maradjon energia. A mai szereplését így kommentálja:

- Nem először találkoztam ellenfelemmel, de mindig én győzök.

- A birkózásban milyen cél tűzött ki maga elé?

Mosolyog.

- Olimpia.

Úgy legyen!

• • •

A verseny után még meg kell szervezni, hogy néhány fiút kiszállítsanak a vonathoz (megoldják), a szőnyegeket már összeszedték, a takarítók fókáznak a hatalmas portörlővel.

Az edzőt, **Kovács Zoltánt** arra kérem, hogy arról beszéljen, mi a teendő egy versenynap után.

- A két mérkőzés alapján magabiztos győzelem volt ez. Csakhogy én maximalista vagyok, és most is voltak olyan teljesítmények, amelyekkel nem voltam elégedett. Szebben is lehetett volna... Hétfőn, az edzésen természetesen sor kerül az értékelésre, mert a szereplés kielemezése segít abban, hogy a gyenge pontokon javítsanak. Persze az edzőnek személy szerint pontosan kell adagolni a dicséretet, a biztatást és a bírálatot.

- Ez a pedagógusok és az edzők "művészete"! - fűzöm hozzá.

- Így igaz! Ez a társaság adottságai, felkészültsége alapján nagy reményekre jogosít, öröm velük együtt dolgozni. Ez a légkör a szakosztály vezetésére, sportkapcsolataikra is jellemző. Minden energiánkat összpontosítjuk a célok megvalósítására, ezt a gyerekek is látják. S annál eredményesebb nevelési módszert, mint a példamutatás, még nem találtak ki.

A sportcsarnok ajtajából még visszapillantok a lelátóra. Lelkes kecskeméti sportbarátokat képzelek a padokra, akik biztatják a küzdőtéren jeleskedő fiúkat, lányokat.

A birkózók már teszik a dolgukat.

Írta:
Nagy Mária

Magyarország felfedezői

A Magyarország Felfedezői Szövetség 1989-bontott zászlót. Azóta Erdélyben, Kárpátalján, a Vajdaságban is vannak testvérszervezetei. Együtt alkotják az első magyargyermek egyesülést, amelynek neve: Pro Patria. Évenkénti nemzeti találkozójukat Sárospatakon tartják. A felfedezők a történelem különböző eseményeinek színhelyét keresik fel. A szabadságharc 150. Évfordulójának megünneplését kiemelt feladatnak tekintik. Az érdklődőket szívesen tájékoztatják. A szövetség kecskeméti képviselője Metzger István, (Kodolányi u.15. III.7, tel: 491-493).Iskolák, pedagógusok és gyermekek jelentkezését várja.

Az unió kapujában

Bocsássuk előre: a rendszerváltozás utáni Magyarországon minden kormány vállalkozásbarátnak minősítette magát. Sőt: ezt a majd évtizedet a vállalkozók világának is nevezhetnénk, ha erről nem lenne meg az érintettek ezzel némileg ellentétes véleménye. És azt is szögezzük le, egyáltalán nem hátrány, ha valaki nem vállalkozó, hanem bérből is fizetésből próbál megélni. Azt azonban nem lehet elvitatni, hogy a közterhek viselésével - magyarán az adófizetéssel - a társadalom működtetésében jelentős részt vállalnak. Viszont messzemenőleg óvakodjunk egy kalap alá venni őket a robbantgatásos-leszámolósdis "vállalkozókkal", vagy a gazdasági botrányok főszereplőivel.

Ezzel a gondolatsorral nyitotta beszélgetésünket **dr. Kis István,** a Bács-Kiskun megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány igazgatója. A megyében 1992 óta ez a szervezet hét alközponntal nonprofit ügynökségként működik a szolgáltatások piacán, kormány és Európai Közösség támogatásával.

Az, hogy mikrohitelekkel, azok újbóli kihelyezésével hány vállalkozást segített a "világra", nem tartozik ennek a írásnak a témakörébe. Inkább azt feszegettük, hogy milyen, még kiaknázatlan, vagy éppenséggel fel sem tárt lehetőségek vannak Bács-Kiskunban, Kecskeméten. Íme, néhány:

- A nagy hagyományú Hírös Hét megrendezése jó példa arra, hogy milyen rosszul tudjuk magunkat eladni. Amikor a bemutatók tartanak, a tanulóifjúság még nem tért vissza a kollégiumokba, a diplomáciai testületek szabadságon vannak. Pedig a diáksereg, úgyis mint a jövő szakemberei, vállalkozói, vihetnék a hírünket. Ugyanígy fontos lenne, hogy a külföld felé is nyissunk.
- Vagy vegyük a magyar kultúránknak egy olyan nagy értékét, mint a Kodály-kultusz, ami szintén nincs "vállalkozóilag" kihasználva.
- Ne gondolkodjuk Kecskemétben csupán, mert az Európai Unióhoz való csatlakozást komolyan véve látnunk kell, hogy nem a régi megyék, hanem a régiók kapnak szerepet. És mit látunk? Regionális központok sora került ki a megyéből eddig.
- De a kis- és középvállalkozók felkészítése az EU csatlakozáshoz ugyancsak nem halogatható. Az még kevés, hogy tisztában legyünk azzal, hogy mit várnak el tőlünk. Sokkal nehezebb szembenézni önmagunkkal úgy, hogy értékeinket is felismerve reális képet alkossunk lehetőségeinkről. Az innovatív készség növekedése sem jön csak úgy magától...

Sokat és hosszan lehet ezekről a dolgokról beszélgetni.

De a lényeg: meg kell tanulnunk azt, hogy nem azon kell segíteni, aki csinálni akar, hanem azon, aki csinálni tud valamit. Még magyarabbra fordítva: a mellébeszélések kora végképp elmúlt.

Lakáskultúra 1998

Szűcs Eszter, a Lakáskultúra főszerkesztője, Székely Zsolt a kiállítás szervezője, kiadó-igazgató és Borbély Lajos, a megyei Építészkamara elnöke.

November 12-én nyitott és négy napig fogadta az érdeklődőket az Erdei Ferenc Művelődési Központ összes kiállító helyiségében a lakáskultúra kellékeit bemutató kiállítás, a County Press szervezésében. Ez alkalomból a kiállítást megnyitó Borbély Lajost kérdeztük: hogyan ítéli meg a belsőépítészet kecskeméti helyzetét?

- Abból a tényből, hogy a kamarába három belsőépítész jelentkezett be, könnyű levonni azt a következtetést, hogy a szakma ezen ága még nem került az érdeklődés homlokterébe. Pedig a külföldi tapasztalatok is azt mutatják, hogy a belsőépítészet felnő az építészet rangjára: sőt, egyre több építész választja működési területéül. Ennek okai között szerepel az is, hogy a belsőépítészi megbízások gyakoribbak. Nyugaton például egy jólmenő cég arculatához az irodák pár évenkénti újratervezése szinte kötelező. De változik a lakások berendezésének módszere is, hiszen a ma épülő új lakóházak már nem a típuslakás kényszerűségének jegyeit hordozzák magukon. A belsőépítészet előtt nagy jövő áll.

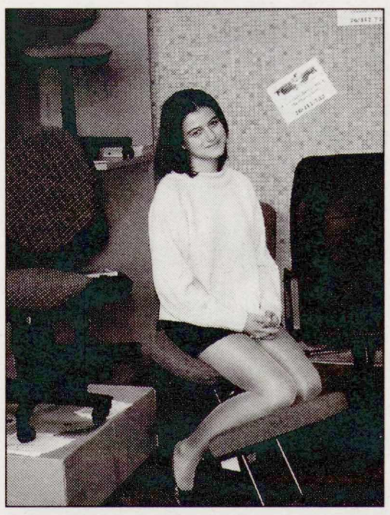

Egy kép a kiállításról: térdelőszék a számítógépen dolgozóknak

Adventi koszorút köthetnek

A Széchenyivárosi Szentcsalád Plébánia adventi koszorúkötő ünnepet rendez a Bólyai János Gimnázium aulájában november 28-án, szombaton 14 óra 45 perctől. A program a 17 óra 30 perckor kezdődő szentmisével zárul. A koszorúkötés ideje alatt karácsonyi vásárt tartanak a szegények javára, ahol csuhébetlehemek, gyermekjátékok, ajándéktárgyak kaphatók.

A koszorúkötéshöz szükséges nyersanyagokról a szervezők gondoskodnak, aki tud ollót vigyen magával. Az elkészített koszorúkat önköltségi áron mindenki hazaviheti. Akinek van előző évről maradt alapkoszorúja, vigye el.

Köszönet

A **Magyar Fotográfiai Alapítvány** köszöni mindazon magánszemélyek támogatását, akik 1996. évi személyi jövedelemadójuk 1 százalékával az alapítvány céljainak megvalósítását segítették. A 224 ezer 520 forintot a Magyar Fotográfiai Múzeum alábbi kiállításainak megrendezésére fordítottuk:

Inge Morath: Duna, Az Árnyék (A Magyar Fotográfiai Múzeum nemzetközi pályázatára érkezett művek), Rudolf Bruner-Dvorák: A Monarchia Prága felől, Herendi Péter: Hommage á André Kertész, Éva Rubinstein: Fotográfiák 1959-1979, Horlig Róbert: Ausztrál pillanatok, Eifert János: visszapillantás 1967-1997, Antonin Maly: Kutyaélet.

A **Hitoktatásra Alapítvány** (Kecskemét, Kossuth tér 2.) kuratóriuma köszönetet mond azoknak, akik személyi jövedelemadójuk egy százalékát, összesen 209.989.-Ft-ot felajánlottak a következő célokra: gyermekek vallásos nevelése tárgyi és személyi feltételeinek javítása, nyári táborozások.

A **Bács-Kiskun megyei Mozgássérült Fiatalokért Alapítvány** megköszöni a felajánlóknak azt a 62 ezer 302 forintot, amelyet a személyi jövedelemadó egy százalékának felajánlásával juttattak a számlájukra. A pénz a nyári táborozás költségire fordították.

Kedves Olvasóink!

Újabb lépést tettünk, hogy minél többen, többhelyütt hozzájuthassanak lapunkhoz. Mostantól minden, a Délhír hálózatába tartozó újságárusnál megvásárolható a Köztér. Ennek ára, hogy az ily módon terjesztett újságnak ára kell hogy legyen, mely most már a címlapon is fel van tüntetve. Úgy állapítottuk meg az árusítási összeget, hogy ez döntően csak a terjesztési költségeket fedezi. A lap előállítási költségeit továbbra is a támogatók vállalják. Minden kecskeméti közintézmény és minden megrendelőnk továbbra is díjmentesen kapja meg a lapot. Önöktől csak azt kérjük: érdeklődésükkel, figyelmükkel, ötleteikkel, támogassanak bennünket.

A kiadó, a szerkesztőség és az alapítók

Kérem a Köztér című lapot részemre ingyenesen megküldeni

Név: .....

Pontos cím: .....

Telefonszám: .....

Amiről szívesen olvasnék: .....

.....

.....

Akit szeretnék megismerni: .....

.....

Véleményem a Köztérről: .....

.....

Cím: 6001 Kecskemét pf.: 483 vagy County Press Kft. Deák tér 5.

CIVIL KURÁZSI

Köszönik a segítséget az autisták

Egy híján húszra emelkedett az idei tanévre a szervezett iskolai oktatásban részesülő kecskeméti autista gyerekek száma. Igaz, a három tanulócsoport elhelyezése csak novemberre oldódott meg - változatlanul átmeneti jelleggel -, de ez sem jöhetett volna létre, ha nincs a ... És itt az alábbinál jóval hosszabb felsorolás következhetne, hogy ki mindenki vette ki a részét - vagy önzetlenül adakozva, vagy kétkezi munkáját kölcsönözve - a fogyatékos gyermekek tantermeinek létrehozása, berendezése érdekében. Az iskola pedagógusai és a gyerekek szülei ezúton szeretnének minden támogatójuknak köszönetet mondani. Köztük a Kik-For Kft. vezetőinek és munkatársainak, akik az elsők között ismerték fel, mi múlik a segítségükön; a Matáv Rt.-nek a soron kívüli ideiglenes telefonvonalért; az ÁFEOSZ-iskolának a számítógépekért; a Fagépszernek a gyári áron adott, méretre szabott, élfóliázott polcalapanyagokért; a Református Kollégiumnak és a Stádium Alapítványnak az ebédlői, illetve tanulószékekért; a Frigomaticnak a porszívóért, Varga Sándornénak a felajánlott hűtőszekrényért; Princzer Sándornak a Daróczi közi autistaházba megrendelt új tanulóasztalok kifizetéséért, Czigány Jánosnak és nejének az ugyanide adományozott bőrkanapéért. Köszönik a Lechner Ödön utcai autistaiskola-részleg ünnepélyes átadásakor rendezett fogadás sikere érdekében közreműködők - az Univer Áfész, a Sagál Rt., a Bakos és Társai Bt., a CP Fresh Kft., valamint Fodorné Farkas Jolán - segítségét is. Végül, de nem utolsósorban hálásak Pintérné Máté Alice építésznek az új autistaház terveinek elkészítéséért. Ennél hálásabbak - így mondják - csak a helyi önkormányzatnak lennének, ha az a bizonyos végleges autistaotthon meg is valósulna a közeli jövőben.

Mi pedig legyünk büszkék, hogy ez a tizenkilenc, ritka fogyatékosságban szenvedő gyermek - akik közül a legifjabb hat, a legidősebb pedig tizenöt éves - ennyi kecskeméti polgárban felélesztette a civil kurázsit.

Sz.K.

Köztér

Kecskeméti közéleti lap

Szerkesztő: Nagy Mária
A szerkesztőség címe:
6001 Kecskemét pf.: 483
Ceglédi út 38.
Tel./Fax: 76/410-260,485-720
Telefon: 06-30/28-25-17
Kiadja: a County Press
Rendezvényszervező Iroda
6000 Kecskemét, Deák tér 5.
Felelős kiadó: Székely Zsolt
Előkészítés: Hegedűs József
Nyomtatja a Lajosmizsei Nyomda.
Igazgató: Burján Norbert
ISSN 1418-9712
A fotókat Tóth Sándor készítette.